

Česká zemědělská univerzita v Praze

Bakalářská práce

2016

Daniela Janoušová

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

**Kariérové poradenství na střední
odborné škole**

Bakalářská práce

Autor: **Daniela Janoušová**

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Jirsáková, Ph.D.

2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Daniela Janoušová

Poradenství v odborném vzdělávání

Název práce

Kariérové poradenství na střední odborné škole

Název anglicky

Career Guidance at Secondary Vocational School

Cíle práce

Cílem práce je analýza systému kariérového poradenství na vybrané střední odborné škole, která má zjistit, jestli je kariérové poradenství na dané škole realizováno, případně jakým způsobem a jakou formou. Zároveň bude zjišťováno povědomí žáků školy o možnosti kariérového poradenství a jejich potřeby v této oblasti. Na základě výsledků analýzy budou navržena doporučení a možné inovace stávajícího systému kariérového poradenství na dané střední odborné škole.

Metodika

Bude provedena rešerše literatury v oblasti kariérového poradenství, budou definovány základní pojmy, systém kariérového poradenství v resortu Ministerstva školství, včetně současné legislativy v této oblasti.

Pro naplnění cíle práce bude provedeno kvantitativní dotazníkové šetření mezi žáky vybrané střední odborné školy zaměřené na jejich potřeby a očekávání v oblasti kariérového poradenství a jejich uplatnitelnosti na trhu práce. Zároveň bude provedeno kvalitativní šetření – polostrukturované rozhovory s vybranými učiteli a výchovným poradcem školy zaměřené na systém a fungování kariérového poradenství ve škole. Na základě výsledků z kvantitativního i kvalitativního šetření budou navržena opatření a doporučení pro inovaci stávajícího systému kariérového poradenství na vybrané střední odborné škole.

Doporučený rozsah práce

dle pravidel pro psaní bakalářských prací

Klíčová slova

kariérové poradenství, kariéra, kariérový poradce, volba povolání, střední odborná škola

Doporučené zdroje informací

HLAĎO, P. Svět práce: propedeutika pro učitele průřezového tématu Člověk a svět práce na středních odborných školách. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2012. ISBN 978-7375-606-2.
KAŠPAROVÁ, J., et al. Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU. Praha: NÚOV, 2008. ISBN 978-80-85118-12-4
KNOTOVÁ, D. a kol., Školní poradenství. Praha: Grada Publishing, a. s., 2014. ISBN 978-80-247-4502-2
ÚLOVCOVÁ, H., STRÁDAL, J. Role školy v procesu volby povolání. Praha: Josef Raabe, 2002. ISBN 1801-8440
VENDEL, Š. Kariérové poradenství. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. ISBN 978-80-247-1731-9

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – IVP

Vedoucí práce

PhDr. Jitka Jirsáková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

Elektronicky schváleno dne 9. 3. 2016

Ing. Jiří Husa, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 9. 3. 2016

prof. Ing. Milan Slavík, CSc.

Ředitel

V Praze dne 22. 03. 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Kariérové poradenství na střední odborné škole vypracovala samostatně a použila jen parametrů, které cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení §35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

V Praze.....

Daniela Janoušová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat své vedoucí bakalářské práce PhDr. Jitce Jirsákové, Ph.D. za ochotu, trpělivost, odborné vedení a konzultace při tvorbě mé práce. Dále bych chtěla také poděkovat učitelům Střední průmyslové školy stavební Josefa Gočára Ing. arch. Davidu Bartošovi a Ing. Petru Lorenzovi, CSc., výchovné poradkyni Mgr. Dagmar Svobodové za poskytnuté informace.

Abstrakt

Bakalářská práce s názvem **Kariérové poradenství na střední odborné škole** se zabývá systémem kariérového poradenství na konkrétní střední odborné škole a je rozdělena na část teoretickou a část praktickou.

V teoretické části byly definovány základní pojmy kariérového poradenství. Stručně bude popsána jeho historie a vývoj. Dále také systém kariérového poradenství v resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a v resortu Ministerstva práce a sociálních věcí, včetně současné legislativy v této oblasti.

Komu kariérové poradenství slouží. Byly vysvětleny cíle, kroky (fáze) a důležité složky v kariérovém poradenství.

V praktické části bylo provedeno kvantitativní dotazníkové šetření mezi žáky vybrané střední odborné školy, které bylo zaměřeno na povědomí žáků o kariérovém poradenství. Dále byly provedeny 3 rozhovory se dvěma učiteli, s Ing. arch. Davidem Bartošem, s Ing. Petrem Lorenzem, CSc. a s výchovnou poradkyní Mgr. Dagmar Svobodovou.

Na základě obou šetření byla navržena doporučení pro zkvalitnění kariérového poradenství na zvolené střední odborné škole.

Klíčová slova

Kariérové poradenství, kariéra, kariérový poradce, volba povolání, střední odborná škola

Abstract

Bachelor thesis with title Career Guidance at Secondary Vocational School is about career consultancy on Secondary Vocational School and is divided into theoretical and practical part.

The basic concepts of career consulting will be defined in the theoretical part. There will be briefly described its history and evolution. There will be also described a system of career consulting in the Ministry of Education, Youth and Sports and the Ministry of Labour and Social Affairs. The description of part of the current legislation included.

It asks whom career consulting should serve to. The goals, steps (phases) and an important components of career consulting will be explained.

In the practical part was done quantitative questionnaire survey between pupils of choosen secondary school, which was focused on subconscious mind of pupils about career consultancy. Next three interviews with two teachers were done. With Ing.arch. David Bartoš, Ing. Petr Lorez, Csc. and with educational consultant Mgr. Dagmar Svobodová.

Based on both surveys were designed recomendations for improvement of career consultancy on choosen secondary specialized school.

Keywords

Career Guidance, career, career consultant, career choices, Secondary Vocational School

Obsah

Úvod	13
Teoretická část	15
1. Kariérové poradenství.....	15
2. Vývoj kariérového poradenství ve školním prostředí.....	16
3. Hlavní složky kariérového poradenství	16
3.1. Postupné a soustavné poskytování informací žákům.....	16
3.2. Soustavné komplexní sledování a hodnocení vývoje žáků	17
3.3. Vytvoření podmínek.....	17
3.4. Systematická poradenská a konzultační pomoc.....	17
4. Systém kariérového poradenství	17
4.1. Školský a školní poradenský systém.....	17
4.1.1. Poradenství v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	
18	
4.2. Poradenský systém v resortu práce a sociálních věcí.....	18
4.2.1. Poradenství v působnosti ministerstva práce a sociálních věcí	19
5. Současný stav kariérového poradenství – trendy vývoje.....	19
5.1. Resort zaměstnanosti.....	19
5.2. Resort školství.....	21
6. Cíle kariérového poradenství	21
7. Postup při kariérovém poradenství	22
7.1. Poznávání.....	22
7.2. Získávání informací o světě práce.....	22
7.3. Spojení informací o sobě a o světě práce	22
8. Kariérová výchova na středních školách	23

8.1.	Kariérová výchova	23
8.2.	Role střední školy při přípravě na volbu povolání	23
8.3.	Kariérová výchova na středních školách	24
9.	RVP pro odborné vzdělávání	25
9.1.	Člověk a svět práce	25
9.1.1.	Očekávané výstupy průřezového tématu Člověk a svět práce.....	25
9.1.2.	Učivo Člověk a svět práce	25
10.	Charakteristika věkové skupiny středoškolských žáků	26
10.1.	Adolence	26
	Praktická část	28
11.	Informace o škole	28
11.1.	Historie školy	28
11.2.	Studijní obor: 36-47-M/01 Stavebnictví.....	29
11.2.1.	Odborné zaměření: Pozemní stavitelství	29
11.2.2.	Odborné zaměření: Stavitelství a architektura	30
11.2.3.	Odborné zaměření: Architektura a interiérový design.....	30
12.	Cíle výzkumného šetření.....	30
13.	Metodika výzkumného šetření	30
14.	Výběr respondentů.....	31
15.	Dotazníkové šetření	31
15.1.	Výzkumné otázky dotazníkového šetření:.....	31
16.	Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	32
16.1.	Hlavička dotazníku.....	32
16.1.1.	Výběr pohlaví.....	32
16.1.2.	Věk respondentů.....	34

16.1.3.	Ročník respondentů	35
16.1.4.	Obor respondentů	36
16.2.	Otázka č. 1	36
16.3.	Otázka č. 2	37
16.4.	Otázka č. 3	39
16.5.	Otázka č. 4	40
16.6.	Otázka č. 5	42
16.7.	Otázka č. 6	44
16.8.	Otázka č. 7	45
16.9.	Otázka č. 8	47
16.10.	Otázka č. 9	48
16.11.	Otázka č. 10	49
16.12.	Otázka č. 11	49
16.13.	Otázka č. 12	51
16.14.	Otázka č. 13	52
17.	Závěr plynoucí z dotazníkového šetření	53
18.	Rozhovory	54
18.1.	Tematické okruhy rozhovorů:	54
18.2.	Výzkumné otázky:	55
19.	Rozhovor s výchovnou poradkyní	55
20.	Doplňující rozhovory s učiteli	56
20.1.	První rozhovor s Ing. arch. Davidem Bartošem	56
20.2.	Druhý rozhovor s Ing. Petrem Lorenzem, CSc.	57
21.	Závěr plynoucí z rozhovorů	57
22.	Návrh kariérového poradenství do ŠVP	58

22.1. Obsah a rozsah předmětu.....	58
22.2. Cíle předmětu.....	59
22.3. Profil absolventa předmětu.....	59
23. Závěr	60
Seznam použitých zdrojů:.....	61
a) Monotematické publikace.....	61
b) Citace elektronických dokumentů.....	61
Seznam příloh	63
Příloha č. 1 – Dotazník.....	63

Seznam tabulek

Tabulka 1- Pohlaví respondentů	32
Tabulka 2 - Věk respondentů.....	34
Tabulka 3 - Ročník respondentů	35
Tabulka 4 - Otázka č. 1.....	36
Tabulka 5 - Otázka č. 2.....	38
Tabulka 6 - Otázka č. 3.....	39
Tabulka 7 - Otázka č. 4.....	41
Tabulka 8 - Otázka č. 5.....	42
Tabulka 9 - Otázka č. 6.....	44
Tabulka 10 - Otázka č. 7.....	46
Tabulka 11 - Otázka č. 8.....	47
Tabulka 12 - Otázka č. 11.....	50
Tabulka 13 - Otázka č. 12.....	51
Tabulka 14 - Otázka č. 13.....	52

Seznam grafů

Graf 1 - Pohlaví respondentů	33
Graf 2 - Věk respondentů	34
Graf 3 - Ročník respondentů.....	35
Graf 4 - Otázka č. 1	37
Graf 5 - Otázka č. 2	38
Graf 6 - Otázka č. 3	40
Graf 7 - Otázka č. 4	41
Graf 8 - Otázka č. 5	43
Graf 9 - Otázka č. 6	45
Graf 10 - Otázka č. 7	46
Graf 11 - Otázka č. 8	48
Graf 12 - Otázka č. 11	50
Graf 13 - Otázka č. 12	51
Graf 14 - Otázka č. 13	53

Seznam obrázků

Obrázek 2 - Budova Střední průmyslové školy Josefa Gočára	28
---	----

Úvod

Poradenství, které souvisí s kariérou jedince, je dnes vedeno pod různými názvy. Nejčastěji se v odborných publikacích objevuje výraz kariérové poradenství, dále také názvy jako poradenství pro volbu povolání, profesní poradenství, vzdělávací poradenství, pracovní profesní poradenství, poradenství pro profesní orientaci atd.

Bakalářská práce se věnuje právě tématu kariérového poradenství a volbě povolání pro žáky na střední odborné škole. Konkrétně se práce zaměřuje na jednu střední odbornou školu (Střední průmyslovou školu stavební Josefa Gočára). V bakalářské práci se vyskytuje především to, zda na konkrétní škole je studentům poskytováno kariérové poradenství. A pokud ano, tak jakou formou a navrhne se jeho vylepšení. Pokud vůbec není, pokusí se uplatnit nový návrh kariérového poradenství. Jak by mělo vypadat, co za informace by měly být poskytnuty studentům.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. Na část teoretickou a část praktickou.

V teoretické části bude vysvětleno, co kariérové poradenství znamená. V čem je jeho podstata. Bude definováno. Bude popsán jeho vývoj a historie u nás v ČR. Budou popsány jeho hlavní složky. Kdo kariérové poradenství poskytuje, v jakých resortech a systémech se s ním můžeme setkávat. Jaké jsou trendy vývoje. Vymezení cílů především v resortu školství. Poté se práce zaměří na proces kariérového poradenství a popíše jednotlivé kroky. Dále jakým způsobem je zavedeno kariérové poradenství na středních odborných školách.

Praktická část je postavena na výzkumném šetření. Výzkumná metoda sestává z rozhovoru se dvěma učiteli, dotazníků určených žákům a závěrečného potvrzujícího rozhovoru s výchovnou poradkyní na dané střední odborné škole.

Cíle

Cílem práce je analýza systému kariérového poradenství na vybrané střední odborné škole, která má zjistit, jestli je kariérové poradenství na dané škole realizováno, případně jakým způsobem a jakou formou. Zároveň bude zjišťováno povědomí žáků školy o možnosti kariérového poradenství a jejich potřeby v této oblasti. Na základě výsledků analýzy budou navržena doporučení a možné inovace stávajícího systému kariérového poradenství na dané střední odborné škole.

Metodika práce

Bude provedena rešerše literatury v oblasti kariérového poradenství, kariérového poradenství na středních školách obecně a konkrétně na určité střední odborné škole (Střední průmyslová škola stavební Josefa Gočára) se zaměřením na to, zda se kariérové poradenství na škole vyskytuje, jakou formou a jaké metody jsou používány, či se na škole vůbec nevyskytuje. Budou definovány základní pojmy, systém kariérového poradenství v resortu Ministerstva školství, včetně současné legislativy v této oblasti. Pro naplnění cíle práce bude provedeno kvantitativní dotazníkové šetření mezi žáky vybrané střední odborné školy zaměřené na jejich potřeby a očekávání v oblasti kariérového poradenství a jejich uplatnitelnosti na trhu práce. Zároveň bude provedeno kvalitativní šetření - polostrukturované rozhovory s vybranými učiteli a výchovným poradcem školy zaměřené na systém a fungování kariérového poradenství ve škole. Na základě výsledků z kvantitativního i kvalitativního šetření budou navržena opatření a doporučení pro inovaci stávajícího systému kariérového poradenství na vybrané střední odborné škole.

Teoretická část

V teoretické části bude vysvětleno, co kariérové poradenství znamená. V čem je jeho podstata. Bude definováno. Bude popsán jeho vývoj ve školním prostředí a historie u nás v ČR. Budou popsány jeho hlavní složky. Kdo kariérové poradenství poskytuje, v jakých resortech a systémech se s ním můžeme setkávat. Jaké jsou trendy vývoje. Vymezení cílů především v resortu školství. Poté se práce zaměří na proces kariérového poradenství a popíše jednotlivé kroky. Dále jakým způsobem je zavedeno kariérové poradenství na středních odborných školách.

1. Kariérové poradenství

Podle Vendela je kariérové poradenství nebo také profesní poradenství odborná činnost či pomoc, která se uskutečňuje během života člověka, jak ve sféře práce, zaměstnání a povolání. Jedná se o aplikovaný obor psychologie. A uplatnění nachází především ve školství a na úradech práce (Vendel; 2008; s. 50). Kariérové poradenství "*pomáhá klientovi řešit interpersonální překážky při uskutečnění volby povolání*" (Busacca; 2002; s. 138).

Zjednodušeně se jedná o institucionalizovaný systém poradenských služeb. Cílem těchto služeb je pomáhat jednotlivým lidem při volbě profesí a vzdělávání v kterékoliv části jejich života. Jsou to například aktivity, které se realizují ve školách a mají pomoci žákům či studentům ujasnit si své cíle a porozumět trhu práce. Kariérové poradenství se může také dělit na individuální nebo skupinové poradenství, které se zaměřuje na volbu povolání, vzdělávání, volbu prvního zaměstnání či změnu zaměstnání nebo návrat do pracovního procesu. (s. 2; J. Knoll; 2010)

V současné době je v Evropě shoda na tom, že kariérové poradenství představuje soubor aktivit, které pomáhají jednotlivcům v každém věku a v každém bodě jejich života při rozhodování v oblasti formálního vzdělávání, v dalším profesním vzdělávání i ve vztahu k zaměstnání a pomáhají při rozvoji schopností řídit a plánovat svou kariéru. (OECD; 2003)

2. Vývoj kariérového poradenství ve školním prostředí

Kariérové poradenství (dříve profesní poradenství) je od druhé poloviny 20. století stabilní součástí náplně práce výchovných poradců na všech školách v ČR. Zjistilo se postupem času, že výchovní poradci nejsou schopni v takovém rozsahu pracovat, nedokážou pokrýt tak velkou oblast a to se odráželo v kvalitě poskytovaných služeb. (J. Knoll; 2010; s. 2)

Kariérové poradenství u nás v ČR má hluboké kořeny v padesátých letech, jak jsem již uvedla výše, a to především ve školství. Zde bylo součástí hlavně výchovného poradenství. (J. Knoll; 2010; s. 2)

Výchovné poradenství bylo po dobu 25 let upravováno vyhláškou č. 130/1980 Sb., o výchovném poradenství. Ta byla novelizována pouze jednou. Potom v roce 2005 byla nahrazena vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Díky této vyhlášce se školská poradenská zařízení vyvíjejí. Poskytují např. bezplatnou poradenskou, diagnostickou, informační a metodickou činnost. Kariérové poradenství, jako pojem takový se začal ve školském systému objevovat teprve nedávno (není legislativně ukotven). Do kariérového poradenství patří široký záběr činností. Např. činnosti poradenské, informační, diagnostické, motivační a vzdělávací. Nejdůležitější je však cíl: pomáhat člověku při jeho rozhodování o pracovní nebo vzdělávací dráze. (J. Knoll; 2010; s. 2)

V posledním desetiletí platí o kariérovém poradenství, že se jedná o dynamicky se rozvíjející oblast v poskytování služeb a aktivit. Na kariérové poradenství je nahlíženo jako na nástroj rozvoje každého jednotlivce. (D. Knotová a kol.; 2014; s. 161)

3. Hlavní složky kariérového poradenství

3.1. Postupné a soustavné poskytování informací žákům

Musí být podle Dr. Klímové přiměřené k jejich úrovni vývoje. Jsou to také potřebné informace o hlavních typech a druzích středních škol a učilišť. Dále o požadavcích

daných škol na studenta. Informace o studijních i učebních oborech a profilu absolventa daného oboru. Také informace o povolání, které absolventi daných oborů mohou vykonávat. K tomu patří i jakou kvalifikaci musí mít, jestli si ji mohou navyšovat a prohlubovat, systém odměn, sociální zabezpečení atd. (J. Knoll; 2010; s. 3)

3.2. Soustavné komplexní sledování a hodnocení vývoje žáků

Sleduje a hodnotí se také podmínky, ve kterých se studenti vyskytují. Tento proces probíhá celou dobu jejich docházky do školy. Rozvíjí se především jejich vlastní sebepoznání a sebehodnocení. (J. Knoll; 2010; s. 3)

3.3. Vytvoření podmínek

Podmínky jsou vytvořeny pro rozvoj vlastností. Ty jsou důležité a významné pro jejich další studijní nebo profesionální rozvoj. (J. Knoll; 2010; s. 3)

3.4. Systematická poradenská a konzultační pomoc

Pomáhá při vyjasňování si představ o sobě samém, o dalším studiu a budoucí profesi, při rozporu mezi představami studentů s potřebami společnosti a především trhu práce, a také se jedná o konzultace v průběhu rozhodování studentů o volbě povolání či dalšího vzdělávání. (J. Knoll; 2010; s. 3)

4. Systém kariérového poradenství

Služby kariérového poradenství v České republice poskytují celé řady subjektů. Nejvíce jich můžeme najít v resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a také v resortu Ministerstva práce a sociálních věcí. Jedná se tedy o školský poradenský systém a o poradenský systém v resortu práce a sociálních věcí. (J. Knoll; 2010, s. 4)

4.1. Školský a školní poradenský systém

Tento systém se orientuje především na poradenství žákům, studentům, ale i rodičům při rozhodování se ohledně dalšího vzdělávání, volbě profesi a na přípravu ke vstupu na trh práce. Důležitým faktorem školského poradenského systému je jeho široká

dostupnost, oslovuje a uspokojuje největší podíl cílové skupiny. „*V působnosti resortu školství poskytují kariérové poradenství pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra a jednotliví pracovníci působící přímo na školách.*“ (J. Knoll; 2010; s. 4) Pracovníci působící přímo na školách jsou například výchovní poradci, školní metodici prevence, školní psychologové a školní speciální pedagogové. Dále na školním poradenství mohou pracovat také třídní učitelé a ostatní učitelé (např.: jednotlivých vyučovacích předmětů) a také vedení školy. Kariérové poradenství se liší na jednotlivých školách. Každá škola nemá k dispozici školního psychologa nebo školního speciálního pedagoga. (J. Knoll; 2010, s. 4)

4.1.1. Poradenství v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních definuje vyhláška č. 72/2005 Sb. Poradenství se poskytuje žákům, studentům a rodičům, dále i školám a školským zařízením a to bezplatně (v případě, který vyhláška popisuje). (Muhič; 2011; s. 9 – 16)

Poradenské služby přispívají například k naplnění vzdělávacích potřeb a rozvíjení schopností, řešení a prevenci výukových problémů, zmírňování důsledků zdravotního postižení, atd. (Muhič; 2011; s. 9 – 16)

Poradenské služby poskytují podle vyhlášky č. 72/2005 Sb. pedagogicko-psychologická poradna, speciálně-pedagogické centrum a škola. Na národní úrovni poskytoval kariérové poradenské služby pro střední školy Národní ústav odborného poradenství (NÚOV). Připravil podporu pro průřezové téma Člověk a svět práce, které tvoří část kurikula středního vzdělávání. Dále Výzkumný ústav pedagogický (VÚP) se soustředil na tvorbu rámcových vzdělávacích programů pro střední vzdělávání (gymnázia). (Muhič; 2011; s. 9 – 16)

4.2. Poradenský systém v resortu práce a sociálních věcí

Tento systém se zaměřuje především na optimální volbu povolání a jak se na tuto volbu dobře připravit, jak je problematické změnit povolání, kvalifikaci a veškeré informace o problémech souvisejících se ztrátou a znovuzískáním zaměstnání. (J. Knoll; 2010, s. 4)

4.2.1. Poradenství v působnosti ministerstva práce a sociálních věcí

Tento poradenský systém má tři úrovně. Národní úroveň, kde poradenská činnost probíhá přes Správu služeb zaměstnanosti, která řídí úřady práce. Na každém z úřadu práce je útvar poradenství, kde se řeší problémy s rekvalifikací, volbou vzdělání, povolání, s hledáním zaměstnání. Krajská úroveň, kde je vždy jeden úřad práce z kraje pověřen koordinací státní politiky zaměstnanosti. Optimalizuje síť oborů škol, tvorby programů. Poskytuje informace o nezaměstnaných absolventech škol. Třetí úroveň je úroveň úřadů práce. Poradenské služby poskytuje Informační a poradenské středisko. Kariérové poradenství na úřadech práce poskytuje například informace pro volbu druhu vzdělání nebo profese, informace o jiných způsobech získání kvalifikace, o možnostech další profesní přípravy, počítačový test profesní orientace, atd. (Muhič; 2011; s. 16 - 23)

5. Současný stav kariérového poradenství – trendy vývoje

5.1. Resort zaměstnanosti

Poradenství je poskytováno na většině úřadů práce, nejedná se ovšem jen o poradenství pro volbu povolání, ale má mnohem širší záběr. Většinou jde o pomoc lidem s jejich osobnostními, sociálními a problémy s nezaměstnaností nebo i jinými problémy (např.: při vstupu na trh práce). Poradci poskytují informace například také o záležitostech hmotného zabezpečení, o možnostech zaměstnání v zahraničí nebo naopak zaměstnávání cizinců u nás v ČR. (J. Knoll; 2010, s. 4-5)

Kariérové poradenství je spojeno i s útvarem rekvalifikací. Protože u volby povolání může jít i o změnu povolání. Na úřadu práce jsou propojeny útvary poradenství s útvary rekvalifikací a jinými, jako jsou například útvar pro zprostředkování a analýzu trhu práce, také bývá úzce propojen s tzv. Job kluby, kde se dlouhodobě nezaměstnaní učí efektivnímu vyhledávání zaměstnání. (J. Knoll; 2010, s. 4-5)

Poradci jsou zaměřeni různě (např. pro mládež, pro nezaměstnané, pro zdravotně postižené atd.). Také záleží na tom, zda poskytují základní informace nebo poskytují

specializované poradenství, patří sem například i psychologická vyšetření. Jejich cílem je poznání schopností a vlastností, osobních předpokladů pro vykonávání určitého povolání nebo vzdělávání. (J. Knoll; 2010, s. 4-5)

Informační poradenské středisko spolupracuje s většinou poradenských útvarů. Je také zaměřeno na volbu povolání pro mládež. Umožňuje klientům (dětem středních nebo základních škol) využívat samostatně informace pro rozhodnutí ohledně volby povolání (tištěné materiály, počítačové programy, videoklipy). K dispozici je i poradce, takže klient může využít i jeho pomoci. (J. Knoll; 2010; s. 5)

Informační a poradenská střediska mají pro klienty k dispozici spoustu materiálů. Mezi ně například podle Knolla patří: (J. Knoll; 2010; s. 5)

- *„komplexní přehledy možností studia na středních školách, středních odborných učilištích a učilištích v daném regionu i v rámci celé ČR, nástavbového studia, vyššího odborného a vysokoškolského studia, studia na jazykových školách, možnostech dálkového či večerního studia;*
- *podrobné materiály o školách a oborech v regionu;*
- *charakteristiky profesí s informacemi o obsahu pracovních činností, používaných pracovních prostředcích, objektech práce a pracovním prostředí, požadavcích na uchazeče (potřebném vzdělání a zdravotních nárocích) atd.;*
- *počítačový test zájmové orientace, který pomůže při výběru povolání podle zájmů klienta a může tak usnadnit rozhodování o budoucím povolání;*
- *informace o perspektivách uplatnění po ukončení vzdělání, videoklipy nejvíce frekventovaných povolání;*
- *informace o možnostech, způsobech a technikách hledání zaměstnání;*
- *videoklipy s návody, jak postupovat během přijímacího řízení na novou pracovní pozici;*
- *základní informace o personálních agenturách;*
- *informace o možnostech hledání zaměstnání prostřednictvím inzerátů v hromadných sdělovacích prostředcích, včetně internetu;*
- *základní informace o možnostech pracovních pobytů a brigád v zahraničí;*

- *informace o úřadech práce, situaci na trhu práce, o podmínkách zařazení do evidence“*

5.2. Resort školství

Základem resortu školství jsou výchovní poradci a kariéroví poradci, kteří působí na školách. Tito pracovníci by měli tvořit – alespoň pro nejbližší období - základní personální zázemí kariérového poradenství, ovšem vzhledem k jejich pracovní kapacitě, ta je jen 1-3 hodiny týdně podle velikosti školy. V současnosti je jejich hlavním posláním řešení výchovných problémů žáků, podávání nejzákladnějších informací o existenci škol v příslušném regionu a v základních školách také vyřizování administrativy spojené s podáváním přihlášek na střední školy. Na síť výchovných poradců dále navazují školní psychologové, kteří mají smlouvy obvykle vždy pro několik škol, a kteří pro tyto školy provádějí specializované psychologické služby. V rámci stávajících okresů pak pracují pedagogicko-psychologické poradny. I tato síť institucí je ovšem zaměřená spíše na řešení výchovně vzdělávacích problémů a na koordinaci činnosti výchovných poradců než na činnosti kariérového poradenství. V současné době funkce resortu školství v oblasti podpory mládeže pro kariérové rozhodování významně stoupá, protože dochází k začleňování této podpory do vzdělávání - na základních školách je postupně zaváděna výchova k volbě povolání, na středních školách úvod do světa práce. (J. Knoll, 2010; s. 4-6)

6. Cíle kariérového poradenství

V poradenských službách musíme vymezit 2 složky, a to složku informačně poradenskou a složku vzdělávací. Hlavní cíl informačně-poradenské složky je pomoc klientovi při jeho rozhodování. Spolupráce mezi poradcem a klientem může probíhat následovně. Buď klient využívá informací a médií úplně sám nebo může využít komplexní poradenství, které poskytne klientovi analýzu jeho osobnosti. Naopak hlavní cíl vzdělávací složky je vybavit klienta kompetencemi pro to, aby dokázal efektivně využít poradenské služby a aby se naučil podle nich rozhodovat. (Knoll; 2010; s. 7)

Cílem kariérového poradenství je poznání osobnostního typu klienta a odborná pomoc během života klienta ve sféře povolání, práce a zaměstnání. (Vendel; 2008; s. 50)

Cíl kariérového poradenství je komplexní systém na sebe navazujících a doplňujících se informačních, poradenských, a výchovně-vzdělávacích činností. Ty vedou k podpoře dospělých i dětí v jejich rozhodování o jejich profesi a vzdělávání. (Knoll; 2010; s. 7)

7. Postup při kariérovém poradenství

7.1. Poznávání

Pro fungování vztahu klient a poradce je krok poznávání velmi důležitý. Je prvním předpokladem při výběru dalšího vzdělávání nebo zaměstnání. Má dvě formy: neformální cestu nebo formální. Neformální probíhá během setkání a rozhovoru s poradcem (učitelem či rodičem). Formální cesta je testování (psychologické testy, dotazníky). Testem se rozumí, že se zjišťují schopnosti a výkonnost klienta. V testu vždy existují správné odpovědi. V dotazníku se zjišťuje, co klient preferuje, jeho názor, nemá správné či nesprávné odpovědi. Dotazníkem se většinou zjišťují klientovi zájmy, osobní vlastnosti a hodnoty. (Vendel; 2008; s. 52)

7.2. Získávání informací o světě práce

Druhým předpokladem pro rozhodování o dalším vzdělávání a výběru povolání jsou informace o školách a povoláních. K tomu dopomáhá poradce, aby klient tyto informace obdržel a shromáždil je. Musí se brát v úvahu 3 aspekty. Prvním jsou typy informací (např.: popis povolání, pracovní podmínky, dostupnost). Druhým aspektem je klasifikace. Jedná se o systémy klasifikací, které dokážou klientovi i poradci uspořádat i několik tisíc zaměstnání. A třetím aspektem je, znát požadavky povolání, o němž klient uvažuje. (Vendel; 2008; s. 52 - 53)

7.3. Spojení informací o sobě a o světě práce

Důležitým cílem kariérového poradenství je tento krok. Podle výsledků testů lze najít vhodné povolání. Součástí kariérních informací (profesiogramy) jsou například

informace o schopnostech, zájmech, osobních vlastnostech a hodnotách, které dané povolání vyžaduje. Informace poskytují také počítačové programy profesní orientace (informace o školách a o povoláních). Podle sebehodnocení klienta (kdy pozná svoje vlastnosti, schopnosti, zájmy, hodnoty) může potom zkoumat informace o školách a povolání, které sebehodnocení odpovídají. Programy většinou neurčí přesně, čemu by se měl klient v budoucnu věnovat, ale sníží počet alternativ a zúží výběr. (Vendel, 2008; s. 53-54)

8. Kariérová výchova na středních školách

8.1. Kariérová výchova

Podle Vendela se jedná o „*dlouhodobý proces usměrňování kariérového vývoje celých populačních ročníků, který probíhá v rámci všeobecné výchovy a vzdělávání*“ (s. 50; Vendel; 2008).

V jiných dokumentech se také můžeme setkat s podobnými pojmy, jako jsou kariérové vzdělávání, výchova k povolání, výchova k profesi atd. Všechny tyto pojmy rozvíjí a prohlubují chápání světa práce a vzdělávání v rámci kurikula. Rozvíjí také schopnosti a dovednosti, které usnadňují životní změny přechod mezi stupni vzdělávání a následně přechod ze školy do zaměstnání. (Hlad'o; 2012; s. 16)

8.2. Role střední školy při přípravě na volbu povolání

Střední škola zaujímá velmi důležitou roli při volbě povolání. Systematickým působením na žáka formuje jeho postoje k profesím, práci a zodpovědné volbě povolání. Žák si dokáže utvořit reálný profesní cíl, perspektivu a je vybaven kompetencemi potřebnými pro sebepoznávání a informacemi o světě práce a vzdělávacím systému. (Hlad'o; 2012; s. 16-17)

Podle Úlovcové a Strádala je nejdůležitějším cílem kariérové výchovy „*vybavení žáků kompetencemi pro to, aby dokázali efektivně využít všech dostupných informací, poradenských služeb a dalších zdrojů a aby se podle nich naučili samostatně a zodpovědně rozhodovat. Jde především o to, aby si uvědomili, které faktory z oblasti*

práce a vzdělávání je třeba při volbě povolání brát v úvahu, jakou jim přisuzovat váhu, jak je hodnotit a kde o nich získat informace“ (Úlovcová; Strádal; 2002; s. 6).

8.3. Kariérová výchova na středních školách

Kariérová výchova je do vzdělávacích programů středních škol integrována metodickým pokynem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k zařazení učiva Úvodu do světa práce do vzdělávacích programů středních škol v roce 2000. Ve středním odborném vzdělání se uskutečňuje kurikulární reforma. Do rámcových vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání je zahrnuto téma Člověk a svět práce. To navazuje na metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy z roku 2000. Téma spočívá v tom, že si žák osvojí nejdůležitější znalosti a dovednosti související s uplatněním se ve světě práce. Žáci získávají kompetence, které by jim měli pomoci při volbě o další profesní a vzdělávací orientaci, když vstupují na trh práce a při uplatňování svých pracovních práv. Dále se Člověk a svět práce zaměřuje na sebepoznání a sebehodnocení žáka. Dalším významným faktorem, který musí žák znát je dynamika ekonomických a technologických změn v současném světě a z toho plyne význam profesní mobility a rekvalifikací žáků a potřeba se sebevzdělávat a účastnit se celoživotního učení. (Hlad'o; 2012; s. 20)

Do školního vzdělávacího programu je téma Člověk a svět práce zařazen tak, že jsou jednotlivé obsahové složky začleněny do odpovídajících vyučovacích předmětů (odborných i všeobecných). Protože žáci středních škol a učilišť již mají za sebou prvotní volbu profesní orientace, je doporučeno se zaměřit na oblasti uplatnění absolventů příslušného směru a oboru vzdělávání. *„Současně je, ale třeba respektovat rostoucí mobilitu pracovních sil, požadavky na jejich adaptabilitu i to, že člověk 21. století bude svou profesní orientaci během života často měnit a procházet různými rekvalifikacemi“* (Kašparová; 2008; s. 56). Proto je potřeba, aby poznávání světa práce v rámci vzdělávání bylo soustředěno komplexně na trh práce, a je velmi důležitý význam celoživotního vzdělání. (Hlad'o; 2012; s. 20)

9. RVP pro odborné vzdělávání

Do rámcového vzdělávacího programu středních škol je zařazeno průřezové téma **Člověk a svět práce**. Základním cílem tohoto RVP je příprava absolventa, který má určitý odborný profil a díky tomu se dokáže uplatnit na trhu práce i v životě. Téma také doplňuje dovednosti a znalosti žáka, které získává v odborné složce vzdělávání, o dovednosti a poznatky související s jeho uplatněním na trhu práce, ty by mu měly pomoci při rozhodování o další profesní a vzdělávací orientaci. (MŠMT; 2007; s. 71)

9.1. Člověk a svět práce

Téma přispívá k naplňování cílů vzdělávání v rozvoji obecných kompetencí. Těmi jsou například formulování a identifikace vlastních priorit, vyhledávání informací, práce s nimi a následné vyhodnocování, odpovědné rozhodování, kompetence verbální komunikace a písemné vyjadřování. Důležitým cílem je vybavit žáka kompetencemi, které mu pomohou využít svých odborných a osobnostních předpokladů pro uplatnění na trhu práce a vybudování profesní kariéry. Žáky je třeba vést k zodpovědnosti za vlastní život, k motivaci a aktivnímu pracovnímu životu, zorientování žáků ve světě práce, k vyhledávání informací a práci s nimi, atd. (MŠMT; 2007; s. 71-73)

9.1.1. Očekávané výstupy průřezového tématu Člověk a svět práce

Žák se orientuje v pracovních činnostech vybraných profesí. Umí posoudit možnosti při rozhodování o volbě budoucího povolání a profesní přípravy. Dokáže využít profesní informace a poradenské služby pro výběr vzdělávání nebo profesní dráhy. V modelových situacích prokáže schopnosti prezentace své osoby při vstupu na trh práce. (Jeřábek a Tupý; 2005; s. 19)

9.1.2. Učivo Člověk a svět práce

„trh práce - povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce

volba profesní orientace - základní principy; sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb

možnosti vzdělávání - náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby

zaměstnání - pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů

podnikání - druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání“ (Jeřábek a Tupý; 2005; s. 19)

10. Charakteristika věkové skupiny středoškolských žáků

10.1. Adolescence

Jedná se o další fázi dospívání ve vývoji člověka. Adolescence je období přípravy na dospělost, v rozmezí od patnácti do dvaceti let života. Tato fáze života má především psychosociální charakter, zásadní změna totiž probíhala již v pubertě.

Sociálními mezníky jsou především:

- Úspěšné zakončení povinné školní docházky
- Dokončení profesní přípravy (kromě vysokoškoláků)
- Dovršení plnoletosti (18 let)

Podobně jako v předchozím období (pubescenci) je i u adolescenta velmi široký záběr činností a zájmů. Hlavní náplní adolescentů je učení se ve vzdělávacích institucích, ale také učení se novým dovednostem. Velmi zásadní je trávení volného času s přáteli nebo partnerem. Toto období již začíná směřovat k ekonomickému

cítění a nezávislosti člověka. Adolescenti začínají přemýšlet o budoucím uplatnění na trhu práce a hledají si i brigády. (Zacharová; 2012; s. 62-63)

Praktická část

Praktická část se zaměřuje na poskytnutí informací o Střední průmyslové škole stavební Josefa Gočára a na konkrétní výzkum. Pro naplnění cíle práce bude provedeno kvantitativní dotazníkové šetření mezi žáky vybrané střední odborné školy zaměřené na jejich potřeby a očekávání v oblasti kariérového poradenství a jejich uplatnitelnosti na trhu práce. Zároveň bude provedeno kvalitativní šetření - polostrukturované rozhovory s vybranými učiteli a výchovným poradcem školy zaměřené na systém a fungování kariérového poradenství ve škole. Na základě výsledků z kvantitativního i kvalitativního šetření budou navržena opatření a doporučení pro inovaci stávajícího systému kariérového poradenství na vybrané střední odborné škole.

11. Informace o škole

Obrázek 1 - Budova Střední průmyslové školy Josefa Gočára

Zdroj: <http://www.spsgocar.cz/index.php>

11.1. Historie školy

Střední průmyslová škola Josefa Gočára (dříve Zborovská) má již dlouholetou tradici. Dříve v Praze působila i v několika budovách. Nejstarší budova české průmyslové školy byla v ulici Platněřské. Dále působila také v budově v ulici

Betlémské a ulici Zborovské. Od roku 1993 nese jméno podle slavného a významného architekta Josefa Gočára, ten ve škole maturoval v roce 1902.

Do roku 1945 spolu s oddělením chemickým a strojírenským sídlila v ulici Betlémské. Později v tom samém roce dostala vlastní budovu ve Zborovské ulici v Praze 5. A až v roce 1993 dostala škola novou budovu v Praze 4 na Pankráci v ulici Družstevní ohoz. Od této doby nese také své stávající jméno podle architekta Josefa Gočára.

Jako jediná škola v Praze se specializuje na obor Pozemní stavitelství od 1. do 4. ročníku. Škola je známá tím, že vychovala řadu odborníků, kteří se uplatnili ve stavebnictví, a dává záruku dobře připraveného absolventa.

11.2. Studijní obor: 36-47-M/01 Stavebnictví

Na Střední průmyslové škole stavební Josefa Gočára existuje obor s názvem Stavebnictví. Žáci jsou zde připravováni pro činnost středních technicko-hospodářských pracovníků související s navrhováním, s přípravami a realizacemi staveb, včetně dalších možností, jako je například podnikání.

Absolventi oboru jsou připraveni pro trh práce nebo pro další terciální vzdělávání na vysokých školách, především stavebního zaměření, architektury a technického směru.

Do tohoto oboru patří tři odborná zaměření – Pozemní stavitelství, Stavitelství a architektura, Architektura a interiérový design. Tyto obory jsou zakončeny maturitní zkouškou.

11.2.1. Odborné zaměření: Pozemní stavitelství

Do oboru Pozemní stavitelství patří nejširší oblast výstavby, a to je realizace budov a hal. Žák se seznamuje s širokou tvůrčí problematikou projektů a stavění, kreslení a navrhování stavebních výkresů.

Absolvent oboru je obohacen o znalosti stavebně konstrukčních a architektonických řešení objektů.

11.2.2. Odborné zaměření: Stavitelství a architektura

Stavitelství a architektura jsou dvě profese, které od sebe nelze oddělit. Do tohoto oboru patří předměty kreslení a modelování, kompozice a architektura, navrhování budov, ochrana památek a urbanismus.

Tento obor je vhodný pro žáky s prostorovou představivostí, výtvarným nadáním, s technickým a estetickým cítěním. Žáci jsou připravováni na terciální vzdělávání.

11.2.3. Odborné zaměření: Architektura a interiérový design

Architektura a interiérový design je odborné zaměření na komplexní návrh interiéru a na získání znalostí v oblasti projektování pozemních staveb. Žák se seznamuje s historií interiérové tvorby, se současným trendem při tvorbě interiéru, s významem barev atd. Zaměření poskytuje rozšiřující znalosti v oblasti počítačové grafiky – modelování interiérů, nábytku a svítidel, aplikace vlastních materiálů atd.

12. Cíle výzkumného šetření

Cílem praktické části bakalářské práce je zjistit, zda na Střední průmyslové škole stavební Josefa Gočára probíhá kariérové poradenství. Jestli je poskytováno žákům, v jaké míře a jakou metodou. To zjistím pomocí kvalitativního šetření - polostrukturovaných rozhovorů s vybranými učiteli a výchovným poradcem školy. Také bude provedeno kvantitativní dotazníkové šetření mezi žáky vybrané střední odborné školy zaměřené na jejich potřeby a očekávání v oblasti kariérového poradenství. Na základě výsledků z kvantitativního i kvalitativního šetření budou navržena opatření a doporučení pro inovaci stávajícího systému kariérového poradenství na vybrané střední odborné škole.

13. Metodika výzkumného šetření

V praktické části mé bakalářské práce jsem zvolila metodu kvantitativního šetření - dotazníkové šetření mezi žáky vybrané střední odborné školy zaměřené na jejich potřeby a očekávání v oblasti kariérového poradenství. Dále jsem také použila

kvalitativní šetření - polostrukturované rozhovory s vybranými učiteli a výchovným poradcem školy.

Před začátkem výzkumného šetření byli respondenti seznámeni s tématem mé bakalářské práce, s cílem praktické části a byli ujištěni, že poskytnuté informace nebudou nijak zneužity a budou použity pouze do mé práce.

V dotazníku byl zjišťován věk, pohlaví, ročník, obor, představa žáků o svém budoucím povolání nebo dalším studiu, uplatnění se na trhu práce. Dále byli žáci dotazováni na konkrétní výběr oboru studia, kdo nejvíce ovlivnil jejich výběr (rodiče, přátelé, atd.), zda někdy vyhledali odbornou pomoc kariérového poradce, jaké povědomí mají o kariérovém poradenství na jejich škole a jaké téma (problém) by je z kariérového poradenství nejvíce zajímal.

14. Výběr respondentů

Výzkumné šetření jsem prováděla na Střední průmyslové škole stavební Josefa Gočára. Rozhovor jsem vedla s učiteli střední odborné školy - Ing. arch. Davidem Bartošem a s Ing. Petrem Lorenzem, CSc., dále rozhovor s výchovnou poradkyní Mgr. Dagmar Svobodovou. Dalším výzkumným šetřením je dotazníkové šetření určené pro žáky.

Střední průmyslovou školu Josefa Gočára jsem pro svou práci zvolila z důvodu, že osobně znám výše uvedené učitele školy, proto byla spolupráce s danou školou jednodušší.

15. Dotazníkové šetření

15.1. Výzkumné otázky dotazníkového šetření:

- Mají žáci v plánu po dokončení střední odborné školy pokračovat v dalším vzdělávání nebo se zařadit na trh práce?
- Mají žáci představu o svém budoucím povolání? Orientují se na trhu práce?
- Využívají žáci kariérového poradenství? Na své škole? Nebo u odborníků mimo školu?

- Ovlivňuje žáky okolí při výběru vzdělání a profese? (rodiče, přátelé, atd.)
- Mají žáci zájem o zavedení dalších témat kariérového poradenství na jejich školu?

16. Vyhodnocení dotazníkového šetření

V dotazníkovém šetření byl použit dotazník o třinácti otázkách na téma kariérového poradenství, volbě vzdělání a profese. Dotazník byl vytvořen autorem bakalářské práce. V dotazníkovém šetření bylo osloveno 124 žáků Střední průmyslové školy stavební Josefa Gočára na Praze 4. Výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny níže.

16.1. Hlavička dotazníku

16.1.1. Výběr pohlaví

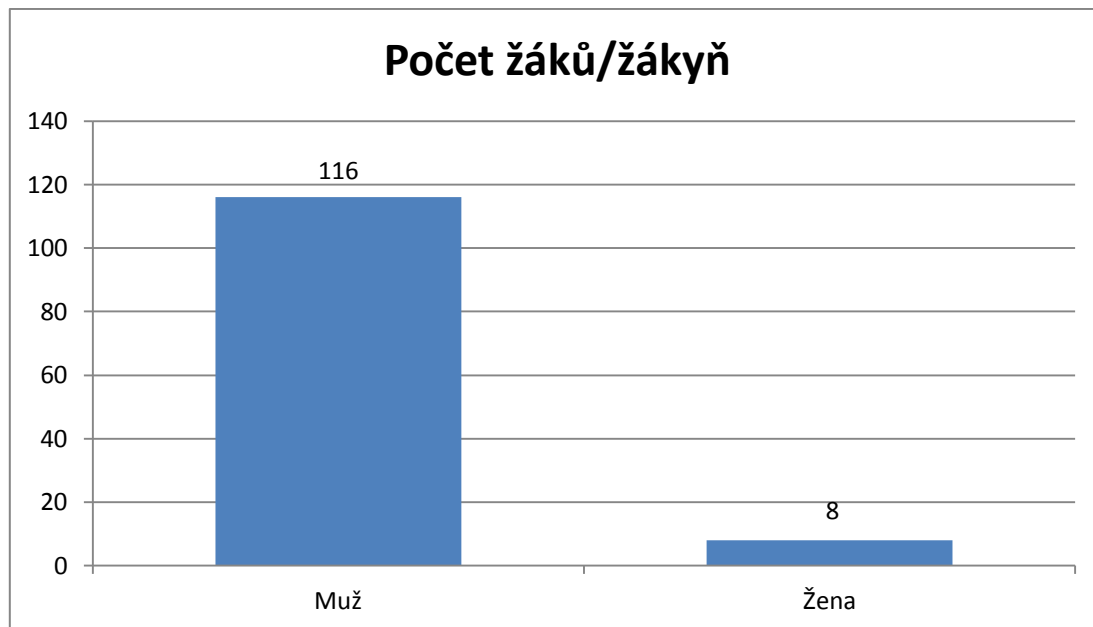
U této položky byl výběr ze dvou možností:

- Muž
- Žena

Tabulka 1- Pohlaví respondentů

Pohlaví	Počet žáků/žákyň	V procentech
Muž	116	94%
Žena	8	6%

Graf 1 - Pohlaví respondentů

V dotazníkovém šetření jsem předpokládala, že dívky budou kariérově zralejší než chlapci. Budou rozhodnuty ohledně výběru svého povolání nebo dalšího vzdělávání. To jsem si chtěla ověřit dotazníkovým šetřením. Od tohoto tvrzení jsem musela ustoupit a není možné ho ani prověřit, protože rozvržení žáků není rovnoměrné. Na Střední průmyslové škole Josefa Gočára je zastoupeno mnohem více chlapců než dívek. Na mé dotazníkové šetření odpovídalo 8 dívek a 116 chlapců. Jedná se tedy o 94% (116) chlapců a jen 6% (8) dívek.

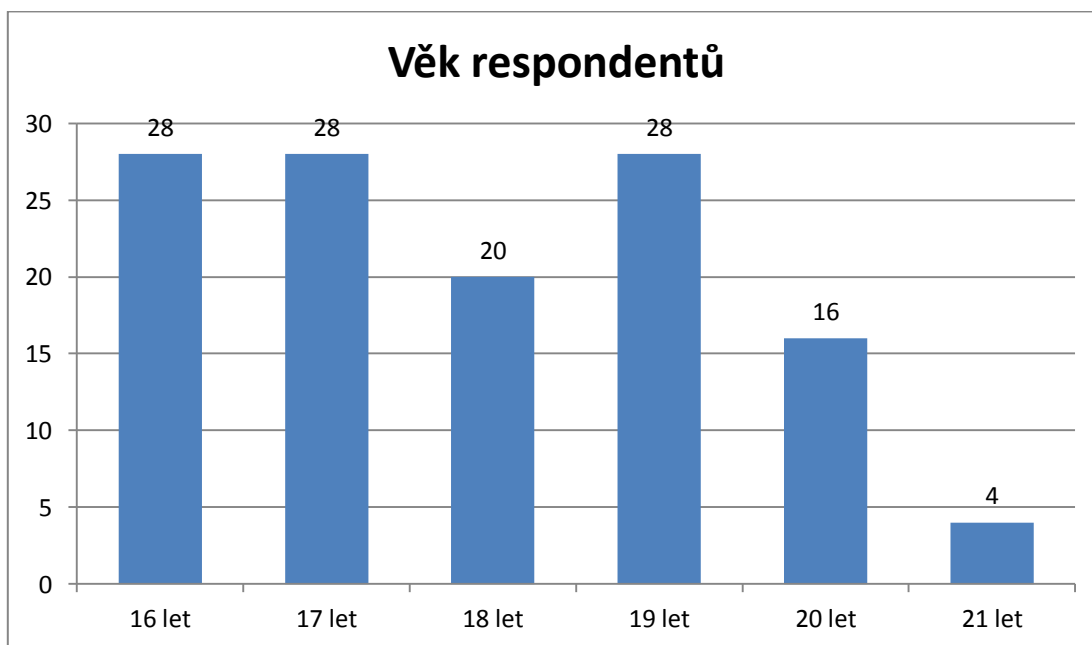
16.1.2. Věk respondentů

V dotazníku se jednalo o volnou odpověď žáků

Tabulka 2 - Věk respondentů

Věk respondentů	Počet respondentů
16 let	28
17 let	28
18 let	20
19 let	28
20 let	16
21 let	4

Graf 2 - Věk respondentů

Z dotazníkového šetření jasně vyplývá, že průměrný věk respondentů je 17, 9 let. V dotazníku byla oslovena většina věkových kategorií středoškoláků. Od 16 let do 21 let.

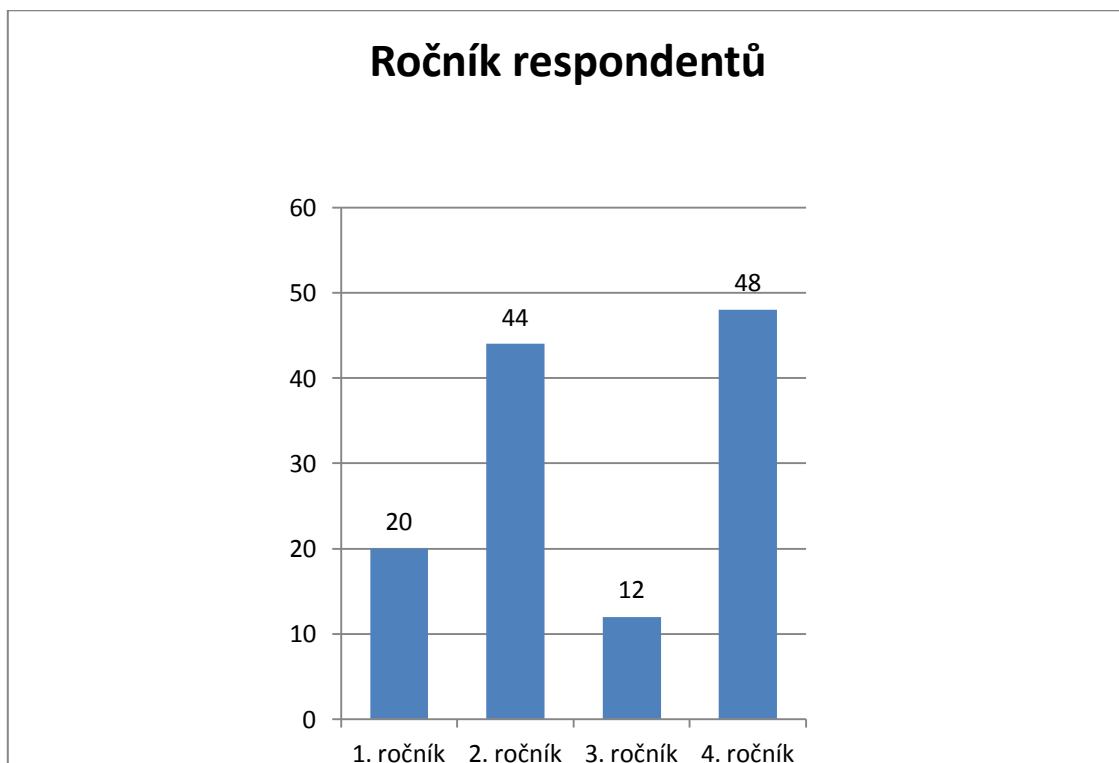
16.1.3. Ročník respondentů

V dotazníku se jednalo o volnou odpověď žáků.

Tabulka 3 - Ročník respondentů

Ročník respondentů	Počet respondentů	V procentech
1. ročník	20	16%
2. ročník	44	35%
3. ročník	12	10%
4. ročník	48	39%

Graf 3 - Ročník respondentů

Dotazníky byly vyplněny žáky ze všech ročníků. Od 1. ročníku po 4. ročník. Z celkového množství 124 dotázaných odpovědělo 16% (20) žáků z 1. ročníku, 35% (44) z 2. ročníku, 10% (12) z 3. ročníku a 39% (48) žáků ze 4. ročníku.

16.1.4. Obor respondentů

V dotazníku se jednalo o volnou odpověď žáků.

Všechny vyplněné dotazníky byly z **oboru Stavitelství, zaměření Pozemní stavitelství**, protože tento obor je nejvíce na škole zastoupen, je na škole nejdéle a studuje ho nejvíce žáků. Ostatní zaměření oboru jsou na škole zavedeny poměrně krátce a není o ně takový zájem.

16.2. Otázka č. 1

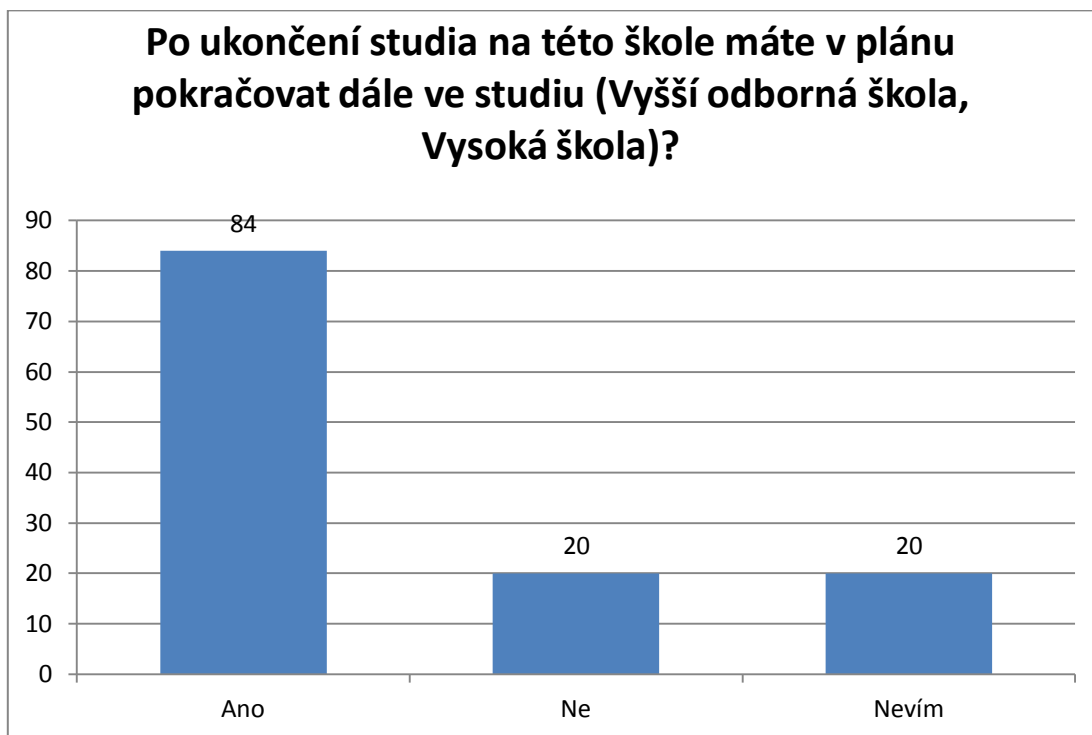
Otázka měla na výběr ze tří možností a je doplněna o zdůvodnění zvolené odpovědi. Otázka zní: **Po ukončení studia na této škole máte v plánu pokračovat dále ve studiu (Vyšší odborná škola, Vysoká škola)?**

- Ano, a kam? (doplňte)
- Ne
- Nevím

Tabulka 4 - Otázka č. 1

Po ukončení studia na této škole máte v plánu pokračovat dále ve studiu (Vyšší odborná škola, Vysoká škola)?	Počet respondentů	V procentech
Ano	84	68%
Ne	20	16%
Nevím	20	16%

Graf 4 - Otázka č. 1

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že větší část žáků (84, 68%) je rozhodnuto pokračovat v dalším vzdělávání a to na vysoké škole. V odpovědích z velké části zaznělo České vysoké učení technické, dále v ojedinělých případech také Česká zemědělská univerzita, Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích, Vysoké učení technické v Brně a zazněla také odpověď, že respondent není ještě konkrétně rozhodnutý.

Pro negativní odpověď „ne“ se rozhodlo stejně žáků jako pro odpověď „nevím“ (20, 16%). Důvody kdy odpověděli žáci ne, jsou zdůvodněny často takto: „Nechce se mi.“, „Nemám žádnou motivaci k dalšímu vzdělávání.“ „Studium mě nebaví.“ Dalším často se opakujícím důvodem je cestování do zahraničí.

U odpovědi „nevím“ bylo nejčastější zdůvodnění znovu cesta do zahraničí, další studium, že je ztráta času a je lepší pracovat a vydělávat peníze.

16.3. Otázka č. 2

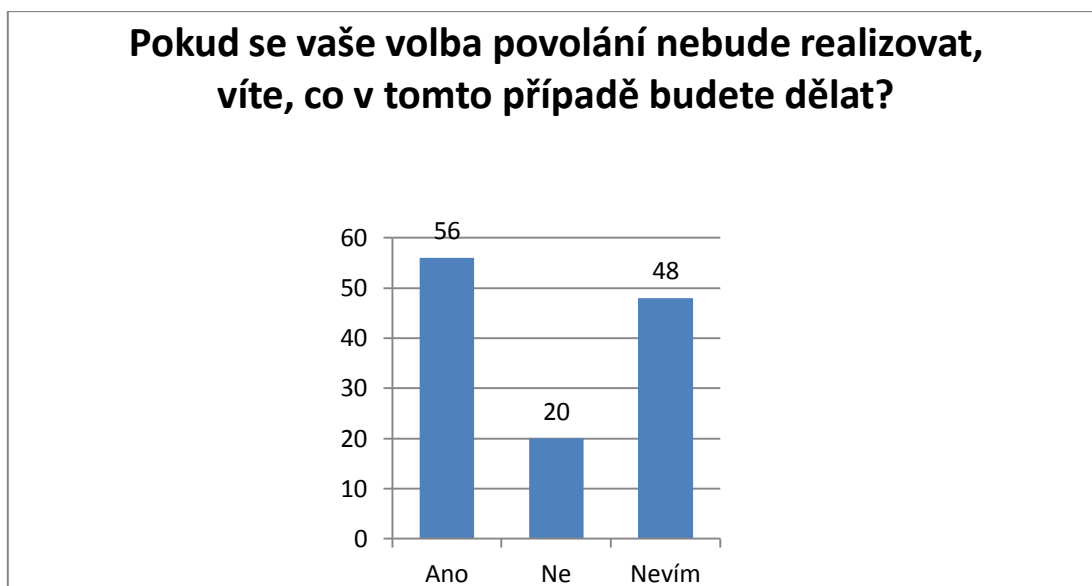
Otázka měla na výběr ze tří možností a je doplněna o zdůvodnění zvolené odpovědi. Otázka zní: **Pokud se vaše volba povolání nebude realizovat, víte, co v tomto případě budete dělat?**

- Ano, a co? (doplňte)
- Ne
- Nevím

Tabulka 5 - Otázka č. 2

Pokud se vaše volba povolání nebude realizovat, víte, co v tomto případě budete dělat?	Počet respondentů	V procentech
Ano	56	45%
Ne	20	16%
Nevím	48	39%

Graf 5 - Otázka č. 2

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že až 45% (56) žáků ví, co bude dělat, když jejich plány nevyjdou. Nejčastěji se objevili odpovědi jako například, že respondenti budou

pracovat v rodinných firmách, že si budou aktivně hledat práci, přihlásí se na úřad práce, začnou podnikat atd.

Zápornou odpovědi „ne“ a „nevím“ odpovědělo 55% (68).

16.4. Otázka č. 3

Otázka měla na výběr ze tří možností a je doplněna o zdůvodnění zvolené odpovědi.

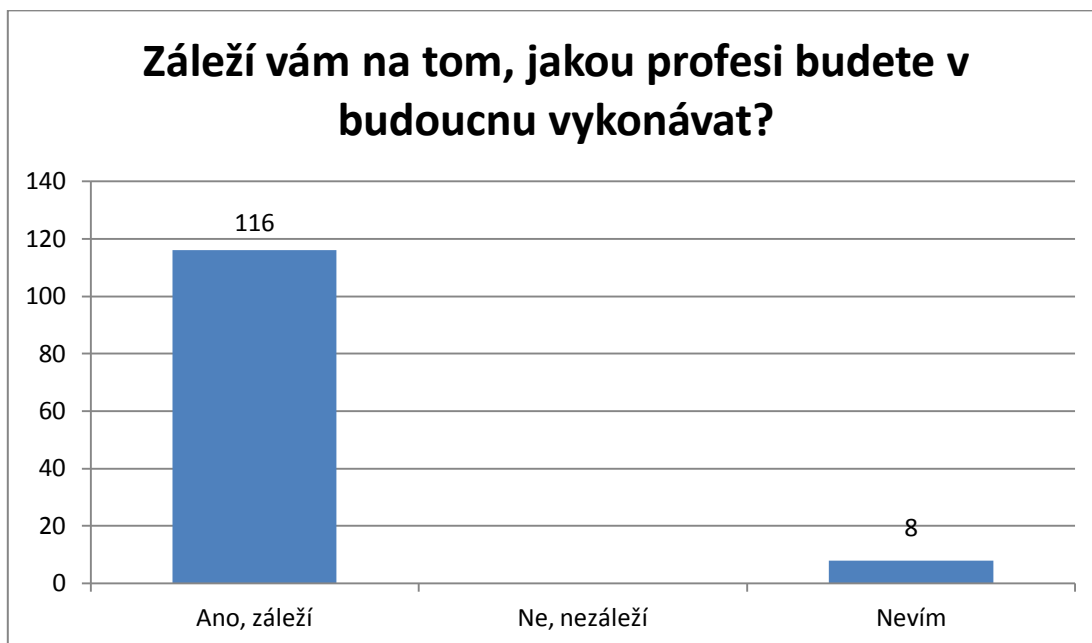
Otázka zní: **Záleží vám na tom, jakou profesi budete v budoucnu vykonávat?**

- Ano, záleží
- Ne, nezáleží
- Nevím

Tabulka 6 - Otázka č. 3

Záleží vám na tom, jakou profesi budete v budoucnu vykonávat?	Počet respondentů
Ano, záleží	116
Ne, nezáleží	0
Nevím	8

Graf 6 - Otázka č. 3

Z grafu je zřejmé, že velké většině žáků (116) záleží na tom, jakou práci budou v budoucnu vykonávat. Nejčastějším odůvodněním jejich odpovědi bylo tvrzení, že je budoucí práce musí bavit a také by rádi pracovali v oboru nebo s rodinou (v rodinné firmě). Dalším důležitým hlediskem jsou finance a finanční ohodnocení práce.

16.5. Otázka č. 4

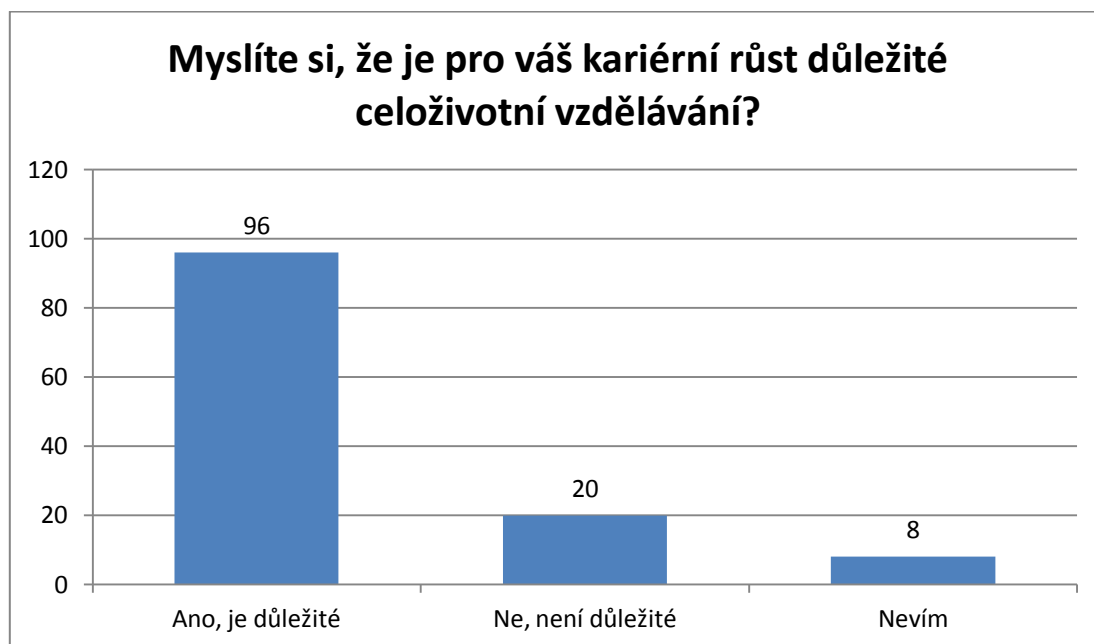
Otázka měla na výběr ze tří možností a je doplněna o zdůvodnění zvolené odpovědi. Otázka zní: **Myslíte si, že je pro váš kariérní růst důležité celoživotní vzdělávání?**

- Ano, je důležité
- Ne, není důležité
- Nevím

Tabulka 7 - Otázka č. 4

Myslíte si, že je pro váš kariérní růst důležité celoživotní vzdělávání?	Počet respondentů	V procentech
Ano, je důležité	96	77%
Ne, není důležité	20	16%
Nevím	8	7%

Graf 7 - Otázka č. 4

Pro velkou část respondentů (96, 77%) je důležité celoživotní vzdělávání. Nejčastěji z důvodu kariérního růstu nebo kariérního posunu vpřed, zdokonalování se ve své práci a profesi. Respondenti se chtějí díky celoživotnímu vzdělávání přizpůsobovat měnícím se podmínkám a vyvíjejícím se technologiím. Dále se díky celoživotnímu vzdělávání chtějí vyhnout chybám, chtějí se zlepšovat pro sebepoznání a osobní rozvoj.

16% (20) respondentů se rozhodlo, že pro ně není celoživotní vzdělávání důležité. Upřednostňují například praxi a rodinu před vzděláváním. Není pro ně tak důležité.

Zbýlých 7% (8) respondentů odpovědělo, že neví. Myslí si, že celoživotní vzdělávání je důležité, ale nemá pro ně zas takovou váhu.

16.6. Otázka č. 5

Otázka měla na výběr ze tří možností a je doplněna o zdůvodnění zvolené odpovědi.

Otázka zní: **Má na vaše rozhodování vliv poptávka po žádaných profesích na trhu práce?**

- Ano
- Ne
- Nevím

Tabulka 8 - Otázka č. 5

Má na vaše rozhodování vliv poptávka po žádaných profesích na trhu práce?	Počet respondentů	V procentech
Ano	52	42%
Ne	60	48%
Nevím	12	10%

Graf 8 - Otázka č. 5

42% (52) respondentů odpovědělo, že na jejich rozhodování má poptávka určitě vliv. Předpokládají, že po jejich oboru je velká poptávka na trhu práce (například po pozici stavbyvedoucího) a tím pádem, že jsou tyto pozice dobře ohodnoceny. Finanční ohodnocení pro respondenty hraje velkou roli při jejich rozhodování. Dále, že je práce musí bavit.

Ti respondenti, kteří odpověděli, že na ně poptávka nemá vliv (60, 48%), si z větší části myslí, že v oboru stavebnictví bude vždy málo pracovníků a bude po nich stále velká poptávka. Nebo jsou pevně rozhodnuti, co chtějí dělat a poptávka je nijak neovlivňuje. Znovu se objevuje odpověď: „Chci dělat, to co mě baví.“

10% (12) odpovědělo na otázku, že neví.

16.7. Otázka č. 6

Otázka měla na výběr ze tří možností a je doplněna o zdůvodnění zvolené odpovědi.

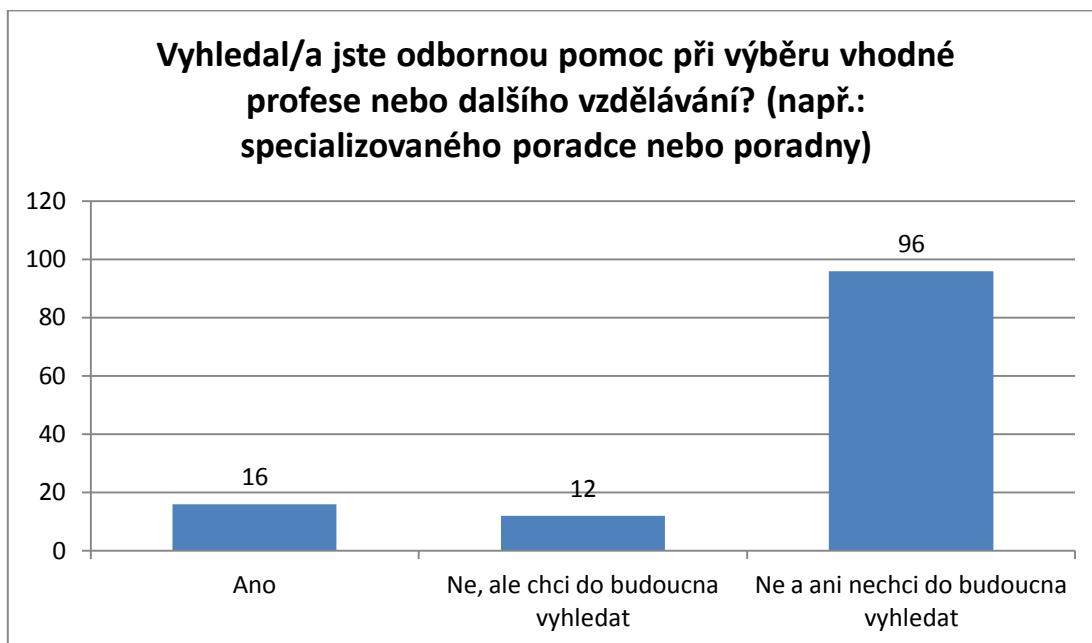
Otázka zní: **Vyhledal/a jste odbornou pomoc při výběru vhodné profese nebo dalšího vzdělávání? (např.: specializovaného poradce nebo poradny)**

- Ano, a kde?(vyplňte)
- Ne, ale chci do budoucna vyhledat.
- Ne a ani nechci do budoucna vyhledat.

Tabulka 9 - Otázka č. 6

Vyhledal/a jste odbornou pomoc při výběru vhodné profese nebo dalšího vzdělávání? (např.: specializovaného poradce nebo poradny)	Počet respondentů	V procentech
Ano, a kde?(vyplňte)	16	13%
Ne, ale chci do budoucna vyhledat.	12	10%
Ne a ani nechci do budoucna vyhledat.	96	77%

Graf 9 - Otázka č. 6

Až 77% (96) respondentů nechce ani do budoucna vyhledat odbornou pomoc při volbě profese. Z velké části své rozhodnutí odůvodňují tím, že už jsou pevně rozhodnuti, co chtějí v budoucnu dělat a umí se rozhodovat sami.

Odpověď, že chtějí do budoucna vyhledat odbornou pomoc, zvolilo 10% (12) respondentů.

Pokud zvolili, že odbornou pomoc vyhledali (16, 13%), byl to Úřad práce.

16.8. Otázka č. 7

Otázka měla na výběr ze dvou možností. Otázka zní: **Víte, kdo je na vaší škole kariérovým poradcem (výchovným poradcem)?**

- Ano, a kdo? (doplňte)
- Ne

Tabulka 10 - Otázka č. 7

Víte, kdo je na vaší škole kariérovým poradcem (výchovným poradcem)?	Počet respondentů	V procentech
Ano, a kdo?	52	58%
Ne	72	42%

Graf 10 - Otázka č. 7

Z grafu jasně vyplývá, že více než polovina respondentů neví, kdo je na jejich škole výchovným (nebo kariérovým) poradcem. V číslech se jedná o 58% (72) respondentů, kteří nevědí, kdo je na škole výchovným (kariérovým) poradcem a 42% (52) tvrdí, že ví. Je to Mgr. Dagmar Svobodová. V odpovědích se vyskytlo i jiné jméno, ale jen cca v 1% odpovědí. Z toho je zřejmé, že mají nedostatek informací. Nevědí, na koho se mají obrátit, když mají nějaký problém s volbou povolání nebo dalšího vzdělávání.

16.9. Otázka č. 8

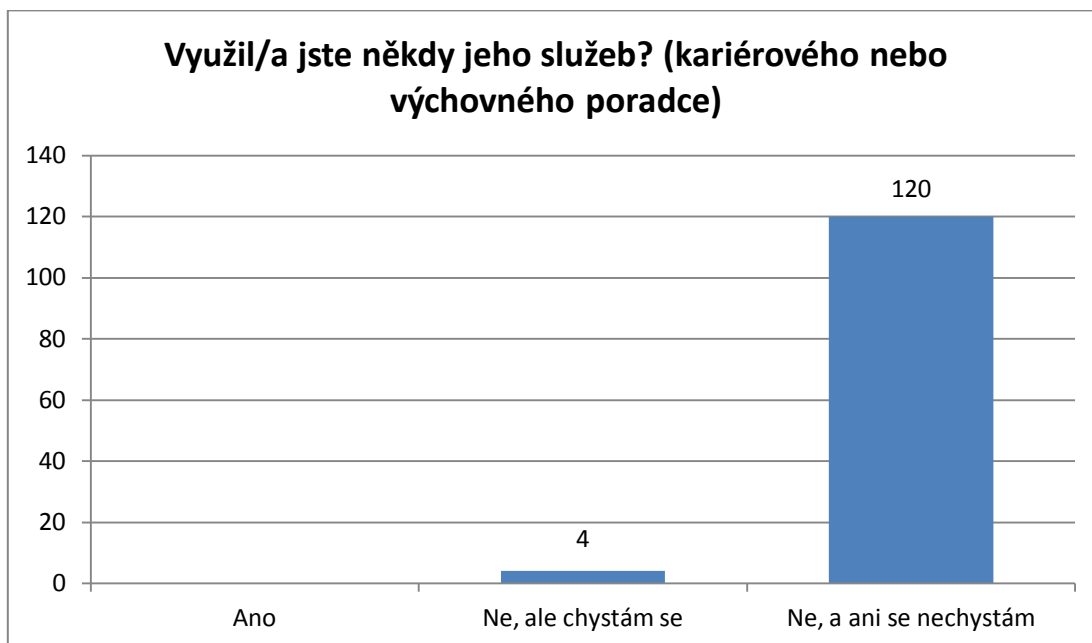
Otázka měla na výběr ze tří možností. Otázka zní: **Využil/a jste někdy jeho služeb? (kariérového nebo výchovného poradce)**

- Ano
- Ne, ale chystám se
- Ne, a ani se nechystám

Tabulka 11 - Otázka č. 8

Využil/a jste někdy jeho služeb? (kariérového nebo výchovného poradce)	Počet respondentů	V procentech
Ano	0	0%
Ne, ale chystám se	4	3%
Ne, a ani se nechystám	120	97%

Graf 11 - Otázka č. 8

Většina respondentů (120, 97%) nikdy nevyhledala a ani se nechystá vyhledat pomoc kariérového nebo výchovného poradce při výběru povolání, další vzdělávání nebo při jiném problému.

16.10. Otázka č. 9

Otázka měla na výběr ze tří možností a je doplněna o zdůvodnění zvolené odpovědi. Otázka zní: **Pokud jste využil/a služeb kariérového poradce, myslíte si, že jsou od něj získané informace pro vás dostačující?**

- Ano
- Ne
- Informace byli neúplné

Tato otázka navazuje na otázku předchozí. Z odpovědí je jasné, že služeb kariérového poradce respondenti nevyužili a nejsou schopni posoudit úplnost poskytovaných informací.

16.11. Otázka č. 10

Otázka měla na výběr ze šesti možností. Otázka zní: **Pokud jste využil/a služeb kariérového poradce, které z informací od něj byly podle Vás nedostačující (neúplné)?**

- Všechny informace byly v pořádku.
- Informace o školách, kam se mohu přihlásit.
- Informace o možnostech zaměstnání.
- Nevím, jaké informace bych měl/a od kariérového poradce požadovat.
- Služeb poradce jsem nevyužil/a.
- Jiné (doplňte)

Otázka znovu navazuje na otázku č. 8. Odpovědělo na ni z celkového počtu 124 respondentů pouhých 24 žáků a většina z nich zvolila odpověď, že služeb poradce nevyužil/a (20 respondentů), zbylí 4 respondenti zvolili odpověď, že ani neví, jaké informace by měli od kariérového poradce požadovat.

16.12. Otázka č. 11

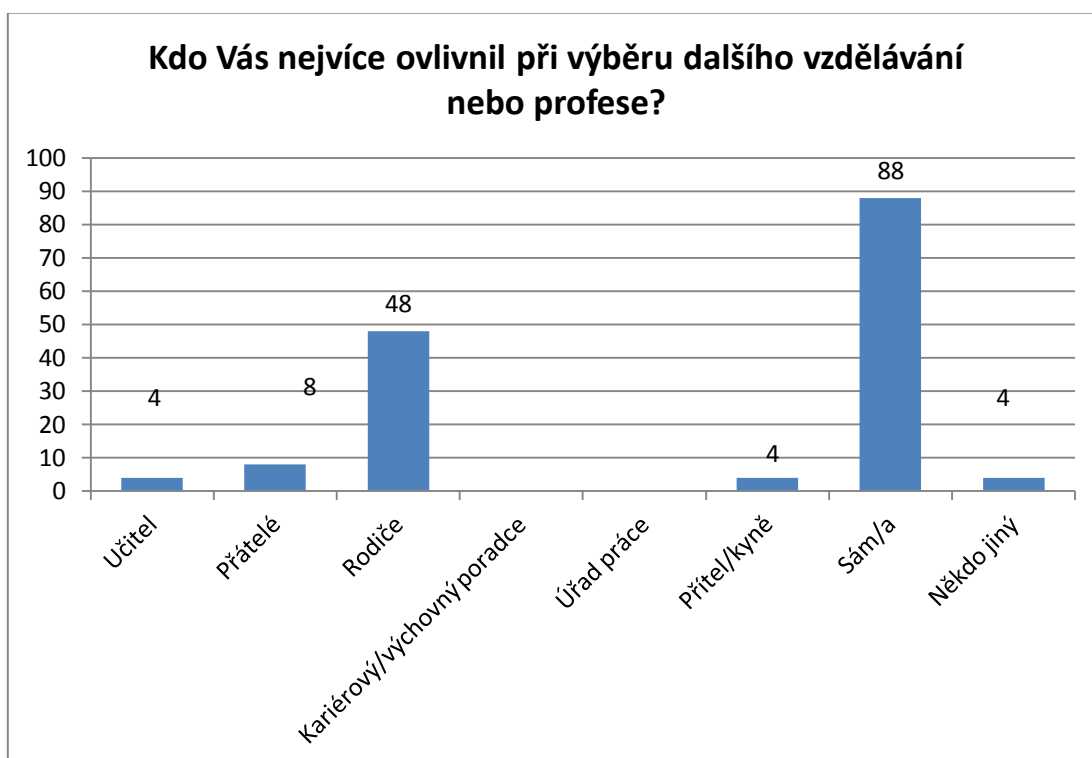
Otázka měla na výběr z osmi možností. Respondenti vybírali více možností. Otázka zní: **Kdo Vás nejvíce ovlivnil při výběru dalšího vzdělávání nebo profese?**

- Učitel
- Přátelé
- Rodiče
- Kariérový/výchovný poradce
- Úřad práce
- Přítel/kyně
- Sám/a
- Nebo někdo jiný (uved'te)

Tabulka 12 - Otázka č. 11

Kdo Vás nejvíce ovlivnil při výběru dalšího vzdělávání nebo profese?	Počet respondentů
Učitel	4
Přátelé	8
Rodiče	48
Kariérový/výchovný poradce	0
Úřad práce	0
Přítel/kyně	4
Sám/a	88
Někdo jiný	4

Graf 12 - Otázka č. 11

Z těchto odpovědí vyplynulo, že nejvíce se žáci rozhodují sami (88). Dalším důležitým faktorem při rozhodování žáků je vliv rodičů (48). Dále jsou to přátelé (8),

odůvodnění bylo, že respondenti své přátele následovali nebo si nechali školu (obor) doporučit. Dalšími faktory byly učitel a někdo jiný, tedy rodina.

16.13. Otázka č. 12

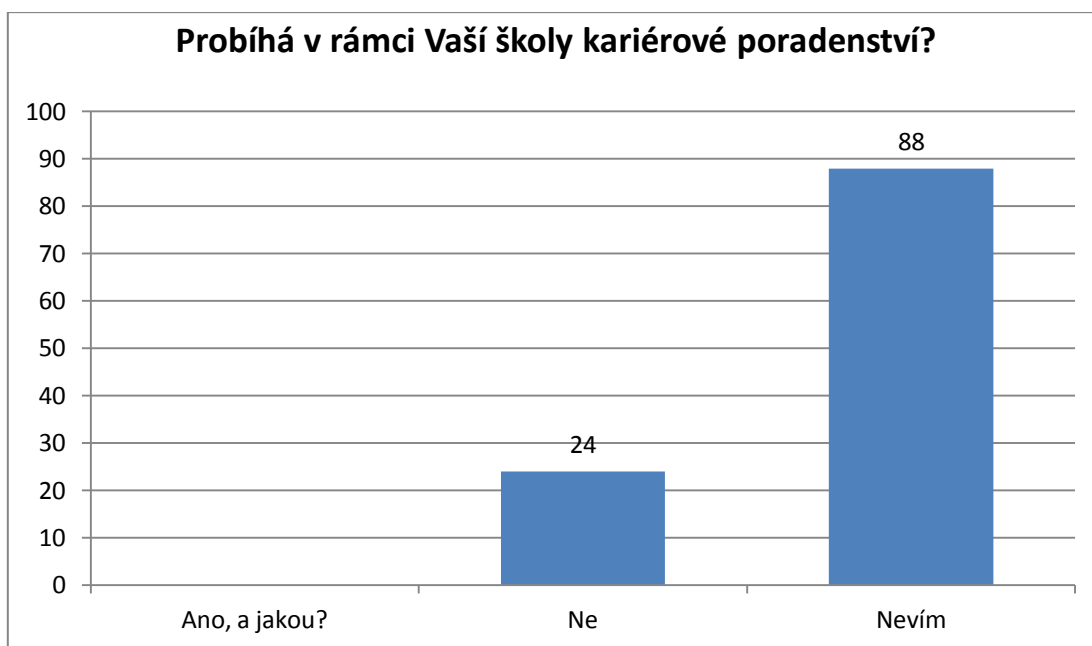
Otázka měla na výběr ze tří možností. Otázka zní: **Probíhá v rámci Vaší školy kariérové poradenství?**

- Ano, a jakou formou? - např.: přednášky besedy (vyplňte)
- Ne
- Nevím

Tabulka 13 - Otázka č. 12

Probíhá v rámci Vaší školy kariérové poradenství?	Počet respondentů	V procentech
Ano, a jakou?	0	0%
Ne	24	21%
Nevím	88	79%

Graf 13 - Otázka č. 12

79% (88) žáků neví, zda se u nich na škole realizuje kariérové poradenství. Z toho vyplývá, že jsou žáci málo informovaní. Zbylých 21% (24) tvrdí, že se vůbec nerealizuje.

16.14. Otázka č. 13

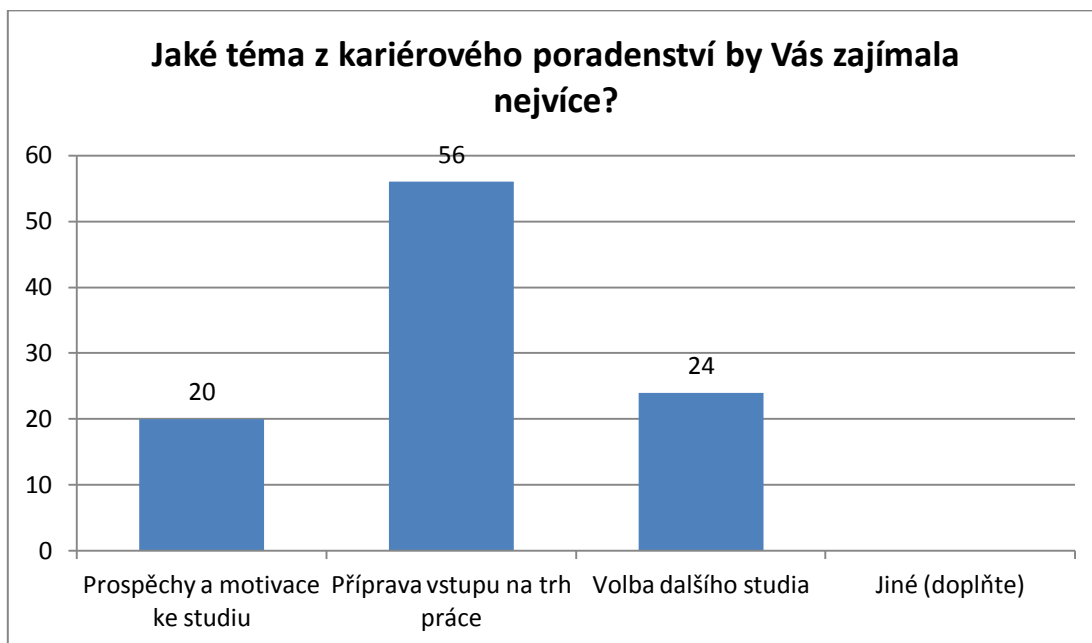
Otázka měla na výběr ze čtyř možností. Otázka zní: **Jaké téma z kariérového poradenství by Vás zajímala nejvíce?**

- Prospěchy a motivace ke studiu.
- Příprava vstupu na trh práce.
- Volba dalšího studia.
- Jiné (doplňte)

Tabulka 14 - Otázka č. 13

Jaké téma z kariérového poradenství by Vás zajímala nejvíce?	Počet respondentů	V procentech
Prospěchy a motivace ke studiu	20	20%
Příprava vstupu na trh práce	56	56%
Volba dalšího studia	24	24%
Jiné (doplňte)	0	0%

Graf 14 - Otázka č. 13

Nejvíce by žáky zajímalo téma přípravy vstupu na trh práce (56, 56%). 24% (24) respondentů se rozhodlo pro téma volby dalšího vzdělávání, 20% (20) respondentů je nakloněno pro řešení problémů s prospěchy a motivací ke studiu. Z předešlých otázek vyšlo najevo, že motivace ke studiu většině žáků chybí.

17. Závěr plynoucí z dotazníkového šetření

Studenti Střední průmyslové školy stavební Josefa Gočára jsou nerovnoměrně rozvrženi. Je zde zastoupeno mnohem více chlapců než dívek. Na mé dotazníkové šetření odpovídalo 8 dívek a 116 chlapců, proto nebyly odpovědi respondentů vyhodnocovány zvlášť dle pohlaví, ale dohromady. Jedná se tedy o 94% chlapců a jen 6% dívek. Průměrný věk respondentů je 17, 9 let. V dotazníku byla oslovena většina věkových kategorií středoškoláků. Od 16 let do 21 let. Zastoupení žáků bylo ze všech ročníků. Od 1. ročníku po 4. ročník.

Všechny vyplněné dotazníky byly z oboru Stavitelství, zaměření Pozemní stavitelství, protože tento obor je nejvíce na škole zastoupen, je na škole nejdéle a studuje ho nejvíce žáků.

Větší část žáků (68%) je rozhodnuto pokračovat v dalším vzdělávání a to na vysoké škole. V odpovědích z velké části zaznělo České vysoké učení technické, dále v ojedinělých případech také Česká zemědělská univerzita, Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích, Vysoké učení technické v Brně. Zbytek respondentů se rozhodl, že dále studovat nechce nebo že ještě neví.

Z dotazníkového šetření se dá odvodit, že větší část respondentů ví, co chce v budoucnu dělat a, že jim záleží, jakou práci budou vykonávat, také je pro ně důležité celoživotní vzdělávání.

Když se dotazníkové šetření zaměřilo na kariérové poradenství, většina respondentů uvedla, že nechtějí vyhledat odbornou pomoc při výběru dalšího vzdělávání nebo povolání.

Důležitým zjištěním bylo, že více jak polovina respondentů ani neví, kdo je na jejich škole výchovnou poradkyní. To dokazuje, že informovanost na škole je velice nízká.

Dále nemají studenti ani povědomí, zda se u nich na škole kariérové poradenství realizuje. Z témat kariérového poradenství by studenty nejvíce zajímala příprava vstupu na trh práce.

18. Rozhovory

Rozhovory jsem vedla s učiteli střední odborné školy – Ing. arch. Davidem Bartošem (třídní učitel 1. E a učitel odborných předmětů jako jsou například stavitelství, studie a projekt a konstrukční cvičení), s Ing. Petrem Lorenzem, CSc. (učitel odborných předmětů - stavitelství, studie a projekt, pozemní stavitelství, konstrukční cvičení) a výchovnou poradkyní Mgr. Dagmar Svobodovou.

Předem byly vytyčeny tematické okruhy rozhovoru a výzkumné otázky.

18.1. Tematické okruhy rozhovorů:

- Prvním tematickým okruhem rozhovoru byl shluk otázek osobní povahy (věk, dosažené vzdělání, délka působnosti na škole, zda je respondent třídním učitelem, učitelem odborných předmětů a zda zastává i jinou funkci – např. výchovného poradce)

- Druhý okruh byl zaměřen na informace o škole, o oborech, o úspěšnosti žáků v dalším vzdělávací a profesní dráze, atd.
- Třetí okruh byl úzce zaměřen na kariérové poradenství na škole (kdo ho poskytuje, jestli je zahrnuto přímo ve školním vzdělávacím programu, nebo zda je poskytnuto externě – jak a kým).

18.2. Výzkumné otázky:

- Realizuje se na Vaší škole kariérové poradenství?
- Kdo na škole zajišťuje funkci kariérového poradce?
- Je kariérové poradenství pro žáky poskytováno i externě?
- Je kariérové poradenství zahrnuto i ve Vašem školním vzdělávacím programu? A Jak?
- Objevuje se na Vaší škole průřezové téma Člověk a svět práce?

19. Rozhovor s výchovnou poradkyní

„Kariérové poradenství se u nás na škole realizuje v různých formách během celého středoškolského studia. Hlavně ve třetích a čtvrtých ročnících,“ tvrdí výchovná poradkyně Mgr. Dagmar Svobodová. Pro první ročníky jsou organizovány exkurze v podnicích v Praze a nejbližším okolí (například: cementárny, výrobní oken, SKANSKA). V závěru každého ročníku navštíví každá třída vybrané pracoviště zaměřené na daný obor (stavitelství, architektura) nebo navštíví zajímavé stavby.

Dále jsou ve druhých a třetích ročnících organizovány soutěže odborných firem. „Mezi ně patří KB BLOK, VEKRA, WIENERBERGER a další,“ jmenuje výchovná poradkyně. Škola se také účastní dnů otevřených dveří na Českém vysokém učení technickém na Fakultě stavební. O ostatních dnech otevřených dveří jsou žáci informováni na nástěnce k tomu určené. Jsou tam uvedeny i nabídky ostatních vysokých škol a vyšších odborných škol. Studenti třetích a čtvrtých ročníků mají k dispozici prospekty o jednotlivých vysokých školách. „Ve čtvrtých ročnících osobně informuji studenty o termínech podávání přihlášek a sděluji další informace pomáhající při výběru vysokých škol,“ říká.

Od výchovné poradkyně jsem se dozvěděla, že kariérové poradenství je zahrnuto ve školním vzdělávacím programu. Průřezové téma Člověk a svět práce je zahrnuto především v odborných praxích a různých soutěžích a projektech žáků.

20. Doplnující rozhovory s učiteli

20.1. První rozhovor s Ing. arch. Davidem Bartošem

Ing. Arch. David Bartoš vystudoval ČVUT v Praze obor Architektura. Na Střední průmyslové škole stavební Josefa Gočára působí již čtvrtým rokem a pracuje také jako projektant staveb v projekční kanceláři. Od září se stal také třídním učitelem 1. E. „Do role třídního učitele mne navrhl kolega a nyní jsem za to velmi rád,“ jak říká. Dále učí předměty, jako jsou například stavitelství, studie a projekt, konstrukční cvičení. Zastává tedy funkci třídního učitele a učitele odborných předmětů. Nezastává tedy oficiálně funkci výchovného poradce. Ale díky tomu, že se stal třídním učitelem, tak je žákům nápomocen v různých situacích a to i v dalším rozhodování, jak v další profesní, tak vzdělávací dráze.

Dále mi pan inženýr architekt poskytl informace o škole a o všech maturitních oborech. Nejvíce informací poskytl o své třídě, kde působí jako třídní učitel. V 1. ročníku má 30 žáků, plný stav. Z toho 20 dívek a 10 chlapců, což je na střední průmyslovou školu velmi neobvyklé. Absolventi, podle jeho slov, jsou dobře připraveni na další studium vysokých škol, většina se hlásí na ČVUT na obor stavebnictví a architekturu.

„Přímo kariérové poradenství u nás na škole nefunguje...“ řekl. Kariérové poradenství je na škole poskytováno opravdu jen málo. Funkci kariérového poradce zastupuje výchovná poradkyně Mgr. Dagmar Svobodová. Kariérové poradenství poskytují výchovná poradkyně a třídní učitelé. „Zařizujeme různé exkurze – do stavebních firem, zajímavé stavby a také s žáky chodíme na dny otevřených dveří na České vysoké učení technické,“ říká. Žáci jsou upozorněni na datum přihlášek na vysoké školy. Seznam vysokých škol si však musí dohledat sami a sami se v nich musí orientovat, avšak jsou jim poskytnuty na nástěnce ve škole, tomu určené.

Ostatní problémy s výběrem další školy nebo povolání mohou individuálně konzultovat právě s třídním učitelem nebo výchovnou poradkyní.

20.2. Druhý rozhovor s Ing. Petrem Lorenzem, CSc

Ing. Petr Lorenz, CSc působí na Střední průmyslové škole stavební Josefa Gočára již osmým rokem. Pracuje jako projektant v projekční kanceláři a na škole zastává funkci učitele odborných předmětů. Jedná se o předměty stavitelství, studie a projekt, pozemní stavitelství, konstrukční cvičení.

Podle slov pana inženýra kariérové poradenství na jejich škole neprobíhá formou předmětu nebo pomocí externistů (a to ani z Úřadu práce). Probíhá pouze individuálně na vyžádání žáků a dále také pomocí exkurzí do různých podniků.

21. Závěr plynoucí z rozhovorů

Z rozhovorů s učiteli jasně vyplynulo, že kariérové poradenství na Střední průmyslové škole stavební Josefa Gočára se realizuje pouze v malé míře. Do škol nejsou zváni externisté ani z Úřadu práce. A kariérové poradenství probíhá převážně individuálně na vyžádání žáka.

Na druhé straně je pro studenty připravováno velké množství aktivit. Účastní se exkurzí v různých firmách (VEKRA, SKANSKA, WIENERBERGER), navštěvují architektonicky zajímavé budovy, chodí na dny otevřených dveří na České vysoké učení technické na Fakultu stavební, organizují se soutěže a projekty pro studenty.

Kariérové poradenství poskytuje výchovná poradkyně Mgr. Dagmar Svobodová a z části také třídní učitelé. Žáci jsou upozorňováni na datum přihlášek na vysoké školy. Seznam vysokých škol si musí žáci obstarat sami a musí se v něm umět orientovat, ale je jim k dispozici ve škole na nástěnce k tomu určené.

Kariérové poradenství je zahrnuto ve školním vzdělávacím programu.

22. Návrh kariérového poradenství do ŠVP

Na základě předchozích rozhovorů a závěru chci navrhnout svou podobu kariérového poradenství. Jednalo by se o zahrnutí předmětu s názvem **Světlem práce a dalšího vzdělávání** do školního vzdělávacího programu. Tento předmět by byl zařazen v rozsahu 20 vyučovacích hodin v prvním pololetí ve čtvrtých ročnících. Tedy 6 měsíců každý týden jednu vyučovací hodinu (45 minut). Žáci si osvojí metody sebepoznávání, sebehodnocení, naučí se orientovat ve světě práce a dalšího vzdělávání, získají a naučí se používat informační zdroje, jako jsou www.infoabslovent.cz, www.jobs.cz a další. Celý předmět bude převážně postaven na aktivitě žáků, kdy se oni sami musí snažit a mít zájem poznat sám sebe.

Předmět je určen pro žáky 4. ročníků, protože v tomto období je velmi důležité se správně rozhodnout o dalších krocích života, ať dalšího vzdělávání či zařazení se na trh práce.

22.1. Obsah a rozsah předmětu

Zavedení předmětu do školního vzdělávacího programu je důležité především proto, aby žák dokázal identifikovat a formulovat vlastní priority, uměl pracovat s informacemi, naučil se zodpovědnosti za vlastní jednání, uměl se orientovat v hospodářské struktuře regionu a na trhu práce (přizpůsobit se jeho trendům a měnícím se podmínkám). Dále aby byl žák schopen sebeprezentace a znal svá základní práva (živnostenský zákon a obchodní zákoník).

Obsahem předmětu, jak jsem již zmínila výše, je především osobní rozvoj žáka, sebehodnocení, sebepoznávání zvýšení sebevědomí žáka, poznání svých dovedností a schopností, poznání svých silných a slabých stránek. Konkrétně se žáci naučí orientovat a pracovat s webovými stránkami infoabsolvent.cz, jobs.cz, a stránkami Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (www.msmt.cz). V rámci předmětu se žáci účastní dnů otevřených dveří vybraných vysokých škol a exkurzí různých podniků v jejich oboru.

Předmět se bude konat v rozsahu prvního pololetí ve 4. ročnících. Každý týden bude probíhat jedna vyučovací hodina (45 minut) předmětu Světlem práce a dalšího

vzdělávání. Předmět bude konán každé úterý odpoledne od 15 hodin do 15:45. Dohromady se jedná o 20 vyučovací jednotek (po 45 minutách).

22.2. Cíle předmětu

Cílem předmětu Světem práce a dalšího vzdělávání je poskytnout žákům veškeré informace pro jejich další profesní nebo vzdělávací volbu. Žák se dokáže orientovat a úspěšně se prosadit na trhu práce i v životě.

22.3. Profil absolventa předmětu

Absolvent tohoto předmětu bude schopen:

- pracovat s informačními zdroji (infoabsolvent, jobs, MŠMT)
- poznat své schopnosti a dovednosti potřebné k další volbě v životní dráze člověka
- oslovit zaměstnavatele, napsat životopis, napsat motivační dopis
- efektivně vyhledávat zaměstnání, sebepropagace
- identifikace vlastních priorit
- verbální komunikace a písemného vyjadřování při úřední korespondenci

23. Závěr

Má práce se zabývala systémem kariérového poradenství na střední odborné škole, na které jsem provedla kvantitativní a kvalitativní šetření praktické části.

Závěrem je velice zajímavý výsledek. Podle výchovné poradkyně a podle učitelů, se kterými jsem vedla rozhovor, se na Střední průmyslové škole stavební Josefa Gočára kariérové poradenství realizuje, avšak v malé míře. Jedná se především o poskytování informací žákům 4. ročníků ohledně přihlášek na vysoké školy. Seznam vysokých škol si musí žáci obstarat sami a musí se v něm umět orientovat, ale je jim k dispozici ve škole na nástěnce k tomu určené.

Dále se jedná o kariérové poradenství formou velkého množství aktivit. Studenti se účastní exkurzí v různých firmách (VEKRA, SKANSKA, WIENERBERGER), navštěvují architektonicky zajímavé budovy, chodí na dny otevřených dveří na České vysoké učení technické na Fakultu stavební, organizují se soutěže a projekty pro studenty.

Kariérové poradenství poskytuje výchovná poradkyně Mgr. Dagmar Svobodová a z části také třídní učitelé.

Z pohledu žáků se dá tvrdit, že si většina myslí, že se kariérové poradenství u nich na škole nerealizuje. Více než polovina žáků ani neví, kdo je na škole výchovným poradcem.

Je tedy jasné, že informovanost na škole není dobrá a žáci nevědí, za kým se mají dostavit, pokud mají nějaký problém. V tomto případě problém s volbou vysokých škol nebo povolání.

Díky návrhu mého předmětu a jeho zahrnutí do školního vzdělávacího programu by se tento problém vyřešil. Studenti by měli dostatek informací. Naučili by se sebehodnocení, poznali by své silné a slabé stránky, orientovali by se v informačních zdrojích k volbě vysokých škol a povolání.

Seznam použitých zdrojů:

a) Monotematické publikace

HLAĎO, P. *Svět práce: propedeutika pro učitele průřezového tématu Člověk a svět práce na středních odborných školách*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2012. ISBN 978-7375-606-2

JEŘÁBEK, J., TUPÝ, J. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením*. Praha : VÚP , 2005. ISBN 80-87000-02-1

KAŠPAROVÁ, J., et al. *Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU*. Praha:NÚOV, 2008. ISBN 978-80-85118-12-4

KNOTOVÁ, D. a kol., *Školní poradenství*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2014. ISBN 978-80-247-4502-2

KOHOUTEK, R., *Osobnost a sebepoznání studentů*. Brno: Cerm, 1998. ISBN 80-7204-087-1.

MUHIČ, J., *Kariérové poradenství v České republice*. Praha, 2011. ISBN 978-80-87335-29-1

ÚLOVCOVÁ, H., STRÁDAL, J. *Role školy v procesu volby povolání*. Praha: Josef Raabe, 2002. ISBN 1801-8440

VENDEL, Š. *Kariérové poradenství*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. ISBN 978-80-247-1731-9

ZACHAROVÁ, E., *Základy vývojové psychologie*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2012. ISBN 978-80-7464-220-3

b) Citace elektronických dokumentů

BUSACCA, L. A., *Career problem Assessment: A Conceptual Schema for Counselor training*. *Journal of Career Development* [online]. 2002 [cit. 3.11.2015],

dostupné na www: <http://jcd.sagepub.com/content/29/2/129.abstract> [online], [cit. 5.2.2016]

<http://www.spsgocar.cz/>[online], [cit. 5.2.2016]

KNOLL, J., Metodický materiál pro kariérové poradce [online]. 2010 [cit. 3.11.2015], dostupné na www: www.spsauto.cz/files/dokumenty/Metmatkp.pdf

MŠMT, *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání 36-47-M/01 Stavebnictví* [online]. 2007 [cit. 5.2.2016], dostupné na www: <http://zpd.nuov.cz/RVP/ML/RVP%203647M01%20Stavebnictvi.pdf>

OECD, *Review of Career Guidance Policies* [online]. Austria, 2003 [cit. 3.11.2015], dostupné na www: <http://www.oecd.org/dataoecd/47/46/2505725.pdf>

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník

Dotazník – Kariérové poradenství

Vážené studentky a studenti,

Jmenuji se Daniela Janoušová a jsem studentkou Institutu vzdělávání a poradenství (Česká zemědělská univerzita) oboru Poradenství v odborném vzdělávání a obracím se na Vás s prosbou o vyplnění následujícího dotazníku, jehož výsledky budou uvedeny v méj bakalářské práci s názvem **Kariérové poradenství na střední odborné škole**. Dotazník poslouží jako výzkum pro mou bakalářskou práci.

Cílem dotazníkového šetření je zjistit, jaké povědomí o kariérovém poradenství mají studenti střední odborné školy. Jaký mají přístup k dalšímu rozhodování (ohledně dalšího vzdělávání a volby povolání). Výsledky šetření pomohou vylepšit systém kariérového poradenství na Vaší škole.

Dotazník je **anonymní** a je složen z třinácti otázek. U každé otázky zaškrtněte **jednu odpověď**.

Děkuji.

Daniela Janoušová

Pohlaví (hodící se, zakroužkujte): muž / žena

Věk (vyplňte):.....

Ročník (vyplňte):

.....
.....

Obor (vyplňte):

.....
.....

1) Po ukončení studia na této škole máte v plánu pokračovat dále ve studiu (Vyšší odborná škola, Vysoká škola)?

- a) Ano, a kam? (vyplňte název školy).....
.....
- b) Ne
- c) Nevím

Svoji odpověď zdůvodněte:

.....

.....
.....
.....

2) Pokud se vaše volba povolání nebo studia nebude realizovat, víte, co v tomto případě budete dělat?

a) Ano, a co?

(vyplňte).....

.....

b) Ne

c) Nevím

Svoji

odpověď

zdůvodněte:

.....
.....
.....
.....

3) Záleží Vám na tom, jakou profesi budete v budoucnu vykonávat?

a) Ano, záleží.

b) Ne, nezáleží.

c) Nevím.

Svoji

odpověď

zdůvodněte:

.....
.....
.....
.....

4) Myslíte si, že je pro Váš kariérní růst důležité celoživotní vzdělávání?

a) Ano, je důležité.

b) Ne, není důležité.

c) Nevím.

Svoji

odpověď

zdůvodněte:

.....
.....
.....
.....

5) Má na Vaše rozhodování vliv poptávka po žádaných profesích na trhu práce?

a) Ano

b) Ne

c) Nevím

Svoji

odpověď

zdůvodněte:

.....
.....

10) Pokud jste využil/a služeb kariérového poradce, které z informací od něj byly podle Vás nedostačující (neúplné)?

- a) Všechny informace byly v pořádku.
- b) Informace o školách, kam se mohu přihlásit.
- c) Informace o možnostech zaměstnání.
- d) Nevím, jaké informace bych měl/a od kariérového poradce požadovat.
- e) Služeb poradce jsem nevyužil/a.
- f) Jiné (doplňte).....

11) Kdo Vás nejvíce ovlivnil při výběru dalšího vzdělávání nebo profese?

- a) Učitel
- b) Přátelé
- c) Rodiče
- d) Kariérový/výchovný poradce
- e) Úřad práce
- f) Přítel/kyně
- g) Sám/a
- h) Nebo někdo jiný (uveďte)

Svoji

odpověď

zdůvodněte:

.....
.....
.....
.....

12) Probíhá v rámci Vaší školy kariérové poradenství?

- a) Ano, a jakou formou? - např.: přednášky besedy (vyplňte).....
- b) Ne
- c) Nevím

13) Jaké téma z kariérového poradenství by Vás zajímalo nejvíce?

- a) Prospěchy a motivace ke studiu.
- b) Příprava vstupu na trh práce.
- c) Volba dalšího studia.
- d) Jiné (doplňte).....

Děkuji Vám za Váš čas a ochotu při vyplnění tohoto dotazníku.